

”Se rauhoittaa, sinne saa purettua ne tunteet”
Leijonaemot: Blogikirjoittamisen merkitys kirjoittajalle

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Lahdensivu, Sosionomi

Syksy 2017

Jenni Viinamäki

Sosionomi AMK
Lahdensivu

Tekijä	Jenni Viinamäki	Vuosi 2017
Työn nimi	Leijonaemot: Blogikirjoittamisen merkitys kirjoittajalle	
Työn ohjaaja	Liisa Harakkamäki	

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää blogikirjoittamisen merkitystä kirjoittajalle. Opinnäytetyön työelämäkumppanina oli Leijonaemot ry ja tutkimuksen kohteena oli Leijonaemojen blogi. Leijonaemot ry on vertaistukea tarjoava yhdistys erityistä tukea tarvitsevan lapsen vanhemmille. Tutkimukseen osallistui kuusi blogikirjoittajaa.

Teoriaosuudessa tarkasteltiin Leijonaemot-yhdistystä, blogikirjoittamista, erityistä tukea tarvitsevaa lasta sekä vertaistukea sen eri muodoissa. Lisäksi teoriassa esiteltiin myös lainsäädäntöä liittyen blogin kirjoittamiseen ja erityislapsiperheisiin.

Aineisto tutkimusta varten kerättiin haastattelemalla sähköpostin välityksellä kuutta blogikirjoittajaa. Haastateltaville annettiin kirjoituspyyntö ja viisi haastattelukysymystä, jotka rajasivat kirjoittamista. Tutkimus oli kvalitatiivinen ja se analysoitiin teemoittelua käyttämällä.

Tutkimuksessa todettiin, että Leijonaemojen blogin kirjoittamisella haluttiin ottaa kantaa yhteiskunnallisesti sekä vaikuttaa ja tuoda esiin asioita, jotka koskevat erityislapsiperheitä. Kirjoittamista pidettiin myös tärkeänä itselle. Kirjoittamisen kuvattiin toimivan terapiamuotona, jonka avulla omia ajatuksia voi jäsentää. Kirjoittaminen selkiyttää myös omia tunteita.

Avainsanat Leijonaemot, blogi, blogikirjoittaminen, erityistä tukea tarvitseva lapsi, vertaistuki

Sivut 43 sivua, joista liitteitä 1 sivu

Degree Programme in Social Services
Lahdensivu

Author	Jenni Viinamäki	Year 2017
Subject	The meaning of blog writing for the writer	
Supervisor	Liisa Harakkamäki	

ABSTRACT

The aim for this thesis was to find out the meaning of blog writing for the writer. This thesis collaborated with Leijonaemot association (*Lion mothers*) and the target of this survey was Leijonaemot blog. Leijonaemot association offers peer support for parents of children with special needs. Six different blog writers participated in this survey.

The theory part examined the Leijonaemot association, blog writing, children with special needs and peer support in different forms. The theoretical background also introduced legislation concerning blog writing and families who have children with special needs.

Data for the survey were collected by interviewing six blog writers via email. The blog writers were asked to answer five questions, which delimited the writing process. The survey was qualitative and the results were analyzed by means of a thematic analysis.

Based on the survey, the Leijonaemo blog writers wanted to address social issues, influence and adduce things that pertain to families who have children with special needs. Writing a blog is important for the writers themselves. Writing is like therapy, which helps to structure one's thoughts. It also clarifies your feelings.

Keywords Leijonaemot, blog, blog writing, children with special needs, peer support

Pages 43 pages including appendices 1 page

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
2	LEIJONAEMOT.....	3
2.1	Leijonaemot-yhdistys.....	3
2.2	Leijonaemo nimenä.....	4
3	BLOGI.....	4
3.1	Blogin määritelmä ja Leijonaemojen blogi.....	4
3.2	Blogikirjoittamiseen liittyvä lainsäädäntö.....	5
4	ERITYISTÄ TUKEA TARVITSEVA LAPSI.....	6
4.1	Erityistä tukea tarvitseva lapsi.....	6
4.2	Lainsäädäntö liittyen erityistä tukea tarvitsevaan lapseen.....	8
5	VERTAISTUKI.....	9
5.1	Vertaistuen määritelmä.....	10
5.2	Vertaistuen toteuttamistapoja.....	10
5.2.1	Kahdenkeskinen tuki.....	11
5.2.2	Vertaistukiryhmät.....	11
5.2.3	Vertaistuki verkossa.....	12
5.3	Vertaistuen merkitys.....	13
6	AIEMMAT TUTKIMUKSET.....	14
6.1	Nettipäiväkirjan eli blogikirjoittamisen merkitys.....	14
6.2	Vertaistuen kokemus ja merkitys.....	15
7	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	16
7.1	Tutkimuksen tavoite ja tarkoitus.....	17
7.1.1	Tutkimusmenetelmä.....	17
7.1.2	Aineiston hankinta.....	18
7.1.3	Aineiston analyysimenetelmä.....	19
7.2	Eettisyys ja luotettavuus.....	21
8	TUTKIMUKSEN TULOKSET.....	22
8.1	Epäkohdat esille.....	23
8.1.1	Erityislapsiperheiden äänen esille tuominen.....	23
8.1.2	Tapa vaikuttaa.....	24
8.2	Terapiaa itselle.....	24
8.2.1	Ajatusten jäsentäminen.....	25
8.2.2	Helpotusta omaan oloon.....	25

8.3	Tunteiden esille tuominen	26
8.3.1	Positiivinen tunne	26
8.3.2	Negatiivinen tunne	27
9	JOHTOPÄÄTÖKSET	27
9.1	Kirjoittamisen terapeuttinen vaikutus	27
9.2	Kirjoittamisella otetaan kantaa asioihin	28
9.3	Kirjoittamiseen liittyvät tunteet	29
9.4	Tilanteessa ei olla yksin	29
10	POHDINTA.....	30
	LÄHTEET	33

Liitteet

Liite 1 Kirje opinnäytetyöhön osallistuville

1 JOHDANTO

Kirjoittaminen sosiaaliseen mediaan (myöhemmin some), esimerkiksi Facebookiin tai erilaisiin blogeihin on kasvattanut suosiotaan vuosi vuodelta. Nykypäivänä somen käyttö viestintä- ja vaikuttamiskanavana on tehokas keino saada oma äänensä kuuluviin. Tästä hyvänä esimerkkinä voidaan pitää Touretten syndroomalle kasvot antanutta JP Kurvia ja hänen vaimoan Pirita Kurvia, joiden Facebook ja blogisivusto Vitun huora mä rakastan sua on kerännyt paljon kommentointia ja heidän avautumistaan vaikeasta elämästä sairauden keskellä arvostetaan.

Keväällä 2016 pari julkaisi videon Facebookissa, jossa JP kertoi sairaudestaan. Videota oli katsottu viikossa yli 1,3 miljoonaa kertaa ja sillä oli Facebookissa yli 22 000 jakoa. (Me naiset 2016.) On siis perusteltua sanoa, että sosiaalisen median käytöllä on ainakin lukija- ja katselumäärien perusteella paikkansa väylänä tiedottaa, vaikuttaa ja purkaa omia ajatuksiaan.

Nettipäiväkirjan eli blogin kirjoittaminen on kasvattanut suosiotaan vuosi vuodelta. Leijonaemojen blogi on Leijonaemot-yhdistyksen sivuilta löytyvä nettipäiväkirja, johon voivat kirjoittaa yhdistykseen kuuluvat jäsenet. Blogi on avoin kaikille, joten sitä voi lukea kaikki halukkaat. Leijonaemojen yhdistys on tarkoitettu erityistä tukea tarvitsevien lasten vanhemmille. Kirjoittamista voidaan pitää kanavana, jossa erityislapsiperheiden asioita voi tuoda esille. Kirjoittamista pidetään myös terapiamuotona itselle, jonka avulla esimerkiksi ajatuksia saa jäsenneiltyä.

Kukaan ei sano mitään, mutta katseet ovat pitkiä. Kukaan ei kysy miten teillä menee. On helpompaa olla kysymättä kuin kuulla totuus. Menemme syömään piparkakkuja ja lasten kanssa on helppo jutella. He pitävät sinua vauvana, vaikka olet heitä vanhempi, mutta en kerro sitä heille. Aikuisten katseet ovat edelleen pitkiä. Niissä näkyy sääli. Osalla myös pelko. Meillekin olisi voinut käydä noin. (Katkelmä Leijonaemojen blogista 7.12.2016.)

Tässä opinnäytetyössä tarkoituksena on tutkia Leijonaemojen blogin kirjoittamista ja tutkimuskysymyksenä on, mitä blogin kirjoittaminen merkitsee kirjoittajalle itselleen. Aihe valikoitui omasta mielenkiinnosta blogikirjoittamista kohtaan ja ennen kaikkea Leijonaemojen blogin lukemista kohtaan, jossa kirjoitukset ovat hyvin koskettavia. Myös yhteiskunnallisesti blogien kirjoittaminen on suosittua, oli kyse sitten yrityksen mainonnasta tai henkilökohtaisen elämän avaamisesta yleisesti kansan tietoon. Sosiaalinen media ja erilaiset blogit ovat tulevaisuudessa varmasti tärkeitä myös yhtenä vertaistuen muotona, paikkana, josta tietoa, tukea ja apua haetaan.

Opinnäytetyön työelämäyhteistyökumppanina toimi Leijonaemot ry, joka on erityislasten vanhempien oma turvaverkko. Leijonaemot ry on vertais-tukea tarjoava yhdistys niille vanhemmille, joiden lapsi vaatii jollakin ta-solla erityisen elämän, diagnoosista riippumatta.

Tutkimus on tehty haastattelemalla sähköpostilla kuutta Leijonaemojen blogikirjoittajaa ja aineisto on analysoitu teemoitteluä käyttäen. Opinnäy-tetyössä teoriaosuus muodostuu Leijonaemot-yhdistyksestä, blogikirjoit-tamisesta, erityistä tukea tarvitsevasta lapsesta sekä vertaistuesta ja sen eri muodoista.

2 LEIJONAEMOT

Ensimmäisenä tässä opinnäytetyössä avataan työelämäyhteistyökumppania, Leijonaemo-yhdistystä. Ensimmäisessä osiossa avataan yhdistystä yleisesti, sen perustamista sekä yhdistyksen toimintaa. Toisessa osassa avataan Leijonaemoa nimenä, sillä nimitys on vakiintunut yhdistykselle kuvaamaan erityislapsiperheiden vanhempia.

2.1 Leijonaemot-yhdistys

Leijonaemot ry on yhdistys, joka on perustettu vuonna 2005. Yhdistyksen tarkoituksena on edistää vertaistukitoimintaa erityislasten vanhempien kesken sekä vuorovaikutusta vanhempien ja ammattilaisten välille. Leijonaemot ry:n keskeisin periaate on vertaistuki. Vertaistukiryhmiä järjestetään valtakunnallisesti, lisäksi järjestetään erilaisia vertaistukiviikonloppuja ja virkistystapahtumia, ylläpidetään kotisivuja ja Leijonaemot-blogia sekä suljettua Facebook-ryhmää. (Leijonaemot 2017.)

Yhdistys järjestää erilaisia tilaisuuksia erityislasten vanhemmille ja jakaa tietoa vanhemmuudesta muun muassa luennoimalla ja julkaisemalla aiheeseen liittyvää aineistoa. Leijonaemot ry:n arvoperusta perustuu välittämiseen ja vertaistukeen sekä yhteisölliseen voimaantumiseen. Leijonaemojen ryhmät ovat avoimia kaikille erityislasten vanhemmille diagnoo- sista välittämättä. Yhdistyksen arvopohjan muodostavat säännöt, jotka antavat rajat toiminnalle. Leijonaemot ry:ssä on listattu toiminnan 10 kultaista sääntöä. Kaikessa Leijonaemot ry:n toiminnassa noudatetaan näitä 10 kultaista sääntöä ja ne on oltava kaikkien osallistujien tiedossa. (Salonen 2012, 15–17.)

Yhdistyksen 10 kultaiseen sääntöön sisältyy luottamuksellisuus, avoimuus, kunnioitus, erilaisuuden arvostaminen, rehellisyys, yksityisyys, kohtaaminen ja vastavuoroisuus, elämän myönteisyys, tukea hyväksymään asioita, joita ei voi itse muuttaa sekä rohkaisu minuusvoiman löytymiseen. Kaikessa keskustelussa, toiminnassa ja tapahtumissa säilyy luottamus, jolla tarkoitetaan sitä, että mitään kuultuja tai kirjoitettuja asioita ei saa kertoa eteenpäin. Avoimuudella tarkoitetaan sitä, että ryhmän toiminnan kannalta avoimuus on edellytys. Toisille puhuminen ja asioiden jakaminen auttavat. Toiminnassa edellytetään, että toisia kohtaan käyttäydytään kunnioittavasti. Erilaisuuden arvostamisella halutaan kunnioittaa ja hyväksyä ihmiset, heidän perhe-elämänsä ja arvonsa, vaikka ne poikkeaisivatkin omasta arvomaailmasta. Rehellisyydellä ja yksityisyydellä tarkoitetaan sitä, että ollaan rehellisiä itselle ja muille, ryhmän jäsen saa itse päättää, kuinka paljon ja mitä asioita hän haluaa jakaa muille. (Salonen 2012, 16–17.)

Seitsemäs sääntö kohtaamisesta ja vastavuoroisuudesta pitää sisällään ajatuksen siitä, että pysähdytään hetkeen, kuunnellaan ja ollaan aidosti

läsnä. Elämänmyönteisyys- sääntö auttaa positiivisuuden säilyttämisessä ja toivon ylläpitämisessä siihen, että elämä kantaa. Toiseksi viimeisessä säännössä tärkeää on muistaa, että elämässä on paljon asioita, joihin ei voi itse vaikuttaa, mutta asenne on jokaisen oma valinta ja siihen voi itse vaikuttaa. Viimeinen sääntö rohkaisusta minuusvoiman löytymiseen tarkoittaa sitä, että jokainen on oman elämänsä paras asiantuntija. Minuusvoimalla tarkoitetaan voimaa, joka syntyy oman itsensä hyväksymisestä, arvostamisesta ja kunnioittamisesta. (Salonen 2012, 17.)

2.2 Leijonaemo nimenä

Leijonaemo on sanana Leijonaemot ry:n nimitys erityislusten vanhemmille. Leijonaemot avaavat internetsivuillaan leijonaemoutta siten, että Leijonaemo on erityislapsen vanhempi diagnoosiin tai vielä diagnosoimattomaan tilaan katsomatta. Sivulla kuvaillaan myös, että Leijonaemon ei tarvitse olla taistelija vaan hän voi olla heikko ja väsynyt. (Leijonaemot 2017.)

Leijonaemo nimi juontaa juurensa ryhmän kehitysvaiheeseen, josta he kertovat kirjassaan. Yhdistys on julkaissut kaksi kirjaa, Leijonaemojen tarinat- Kasvu erityislapsen vanhemmaksi. Lisäksi yhdistys on julkaissut vertausohjauksen käsikirjan. Leijonaemojen tarinat- Kasvu erityislapsen vanhemmaksi kirjan ensimmäinen painos on julkaistu vuonna 2005 ja toinen, uudistettu painos vuonna 2015. Kirjassa he kuvaavat itseään erilaisina äiteinä, joita yhdistää ainutlaatuinen joukko erityislapsia. Äiteinä he ovat saaneet ja joutuneet kasvamaan leijonaemon mittoihin, pitäessään lastensa puolia. Alun perin ryhmä oli neljän äidin ryhmä, mutta kasvoi seitsemän äidin ryhmäksi ja sai tällöin nimen ”Leijonaemot”. (Aalto, M., Heinonen, V., Kantoluoto, S., Lehtomäki, R., Lähdemäki, T., Paganus, J., Salonen, M. & Lonka, K. 2015, 5).

3 BLOGI

Blogi tarkoittaa internetissä olevaa julkista, usein epämuodollista päiväkirjaa (Suomisanakirja n.d.). Seuraavassa luvussa määritellään blogia sekä kerrotaan Leijonaemojen blogista. Lisäksi luvussa on avattu blogikirjoittamiseen liittyvää lainsäädäntöä. Lainsäädäntö asettaa rajoituksia ja ohjeistaa mitä ja millä tavalla internetissä voi asioita kirjoittaa.

3.1 Blogin määritelmä ja Leijonaemojen blogi

Lyhenne blogi tulee sanasta weblog, joka on julkinen verkkosivu tai -sivusto, johon pitäjä kirjoittaa säännöllisesti ja jossa lukijat voivat kommentoida kirjoituksia. Blogeille on tyypillistä, että kirjoitukset ovat löydettävissä aikajärjestyksessä ja vanhempia tekstejä säilytetään pitkäänkin. (Tietosuoja 2010.)

Internetissä julkaiseminen on ollut teoriassa mahdollista World Wide Webin synnystä lähtien. Ensimmäiset verkkopäiväkirjat ja kotisivut olivat käsin koodattuja HTML-sivuja, kuitenkin nettijulkaiseminen oli tuolloin aikaa vievää ja vaivalloista. Elokuussa vuonna 1999 amerikkalaisyhtiö Pyra Labs julkisti verkkopalvelun nimeltä Blogger. Se tarjosi sivuston, jossa kuka tahansa pystyi julkaisemaan oman blogin. Kehittyneemmät ominaisuudet olivat maksullisia, mutta perustoiminta oli maksutonta. Bloggerin kävijämäärät kasvoivat reilusti eikä pienen yhtiön resurssit aina riittäneet häiriöttömään palveluun. Google osti vuonna 2003 Pyra Labsin ja tällöin Bloggeri liitettiin Googlen palveluihin. Googlen myötä kaikista blogipalveluista tuli ilmaisia ja tekniset ominaisuudet paranivat. Vuoden 2004 toukokuussa julkaistiin uudistunut Blogger, ja sen ominaisuudet kehittyivät sisältäen muun muassa paremman arkistojärjestelmän, käyttäjäkommentoinnin sekä mahdollisuuden lähettää blogimerkintöjä sähköpostilla. Tällöin 2000-luvulla tilanne muuttui täysin blogialustojen ja palveluiden ansiosta. Nettijulkaisemisesta tuli helpompaa, jos osait käyttää tietokonetta ja tekstin käsittelyohjelmaa, osait julkaista oman blogin. (Kilpi 2006, 4–5, 11.)

Leijonaemojen blogi on kokemusperäisiä artikkeleita tarjoava blogi, joiden kirjoittajina toimivat erityislasten vanhemmat. Kirjoitusten kautta lukijoilla on mahdollisuus tutustua erityislapsiperheiden arkeen. Blogi tarjoaa myös vertaistukea niille erityislasten vanhemmille, jotka eivät ole muutoin ryhmän toiminnassa mukana eivätkä ole suljetuissa ryhmissä. (Salonen 2012, 86.)

Blogeille tunnusomaista on keskustelevuus ja yhteisöllisyys (Kilpi 2006, 5). Leijonaemojen blogia kirjoittaa monet eri kirjoittajat ja siellä on myös lukijoiden kommentointimahdollisuus. Leijonaemojen blogia kirjoitetaan joko nimimerkein tai omalla nimellä, usein nimimerkinä käytetään myös Leijonaemo-nimeä. Sivuilla on myös erikseen kirjoittajien esittely osuus, jossa osa kirjoittajista esittelee itsensä. Henkilökohtaisesti kirjoitettavaa blogia voi julkaista myös nimimerkin suojasta, tosin anonyyminkin bloggaajan voi silti joku tunnistaa. Bloggaaja kertoo itselleen tärkeitä asioita, ja tulee näin väistämättä kertoneeksi paljon itsestään. (Kilpi 2006, 34.)

Leijonaemojen blogi löytyy osoitteesta <https://leijonaemojen-blogi.wordpress.com/>. Blogiin päivittyy kirjoituksia muutamia kertoja kuussa. Kirjoitukset käsittelevät monenlaisia asioita lasten sairaalareisuista, vanhempien jaksamisesta, taisteluista byrokratiaa kohtaan ja esimerkiksi kirjeiden tyylisiä kirjoituksia omalle lapselleen. (Leijonaemojen blogi n.d.)

3.2 Blogikirjoittamiseen liittyvä lainsäädäntö

Blogikirjoittamiseen liittyy olennaisesti myös lait, sillä internettiin ei voi julkaista mitä tahansa. Seuraavassa on blogikirjoittamisen kannalta olennaisia lakeja siitä syystä, että ne ohjaavat kirjoittamista ja Leijonaemot ry:n

blogin toimintaa ja julkaisukelpoisuutta. Myös verkossa tapahtuvaa vertaistukea koskevat yleiset vertaistuen eettiset ja hyvän vuorovaikutuksen periaatteet (Huuskonen 2010, 75).

Blogikirjoittamisen kannalta tärkeä laki on rikoslaki ja sieltä kaksi eri pykälää, yksityiselämää loukkaavan tiedon levittäminen sekä kunnianloukkaus. Yksityiselämää loukkaavan tiedon levittämisellä tarkoitetaan sitä, että henkilö ei voi joukkotiedotusvälinettä käyttämällä esittää toisen ihmisen yksityiselämästä tiedon, vihjauksen tai kuvan siten, että teko aiheuttaa vahinkoa, halveksuntaa tai kärsimystä loukatulle. Kunnianloukkauksella tarkoitetaan sitä, ettei toisesta saa esittää valheellista tietoa tai vihjausta. (Laki rikoslain muuttamisesta 2000/531 § 8, § 9.)

Tekijänoikeuslaki blogikirjoittamisen osalta viittaa siihen osaan, että sille, joka on luonut kirjallisen teoksen, on tekijänoikeus teokseen. Tämä laki on merkittävä siitä syystä, että blogitekstejä ei voi ottaa omiin nimiinsä tai niitä ei voi lainata kertomatta alkuperäistä kirjoittajaa tai julkaisijaa. (Tekijänoikeuslaki 1961/404 § 1.)

Laki sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä tarkoittaa sitä, että lain tarkoituksena on antaa tarkempia säännöksiä perustuslaissa turvatun sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä, johon myös Leijonaemot blogi sijoittuu. Kun lakia sovelletaan blogikirjoittamiseen, voidaan pitää olennaisina pykälinä niitä, jotka koskevat yksityisen henkilön pitäessä yllä sähköisen viestintäverkon kotivisua. Tässä suhteessa blogin kirjoittajaan sovelletaan muun muassa pykälää, jotka määrittävät vastuuta julkaisun viestin sisällöstä (Laki sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä 2003/460.)

4 ERITYISTÄ TUKEA TARVITSEVA LAPSI

Tässä luvussa avataan erityistä tukea tarvitsevaa lasta, kuka se on ja milaista tukea he tarvitsevat. Lisäksi avataan lainsäädäntöä koskien erityislapsiperheitä siitä syystä, että Leijonaemojen blogitekstit ottavat usein kantaa erilaisiin lakeihin ja asetuksiin. Tässä opinnäytetyössä puhutaan yleisesti erityistä tukea tarvitsevasta lapsesta, joka sisältää yleisesti kaikki ne, jotka tarvitsevat jotakin apua ja tukea eikä lapsen tie ole välttämättä täysin se tavallinen tie.

4.1 Erityistä tukea tarvitseva lapsi

Erityistä tukea tarvitsevaksi lapseksi voidaan ajatella kuuluvan lapsi, jolla on jokin sairaus, vamma tai muita erityisiä haasteita. Erityislapsi on lapsi, jolle on määritelty jokin diagnoosi. Lapsen poikkeavuus perustuu lääketieteelliseen arviointiin, jossa diagnoosin kohteena on joko vaurio kehon tai

mielen toiminnassa. Puhutaan myös elimellisestä vammasta, vammaisuudesta. Vammaisuus merkitsee pysyvää anatomista tai fysiologista poikkeamaa ja siihen myös usein liittyy joko toiminnallisia tai sosiaalisia esteitä. (Määttä & Rantala 2016, 42–43.)

Leijonaemoilla erityislapsi on erityistä tukea tarvitseva lapsi. Mitään virallista diagnoosia ei tarvita, vaan riittää vanhemmalla on kokemus siitä, ettei lapsen tie ole tavallinen vaan lapsi tarvitsee kasvamiseen erityistä tukea. (Grundström 2017.) Lain silmissä vammaisen henkilö määritellään siten, että henkilöllä on vammansa tai sairautensa johdosta pitkäaikaisesti erityisiä vaikeuksia suoritua tavanomaisista elämän toiminnoista (Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 1987/380 § 2).

Terminologiasta ollaan yleensä hyvin tarkkoja vammaisuutta koskevassa tutkimuskirjallisuudessa. Ensimmäiseksi on syytä erottaa vammaisuus sairaudesta. Samanaikaisesti ei voi olla sairas ja terve, mutta ihminen voi hyvinkin olla samaan aikaan vammaisen ja terve. Ihmiset syövät lääkkeitä helpottaakseen kipuja, kun ovat sairaita, mutta vammaisuuteen ei ole lääkitystä. (Vehmas 2005, 16.)

WHO (World health organization) puhuu kyvyttömyydestä, joka on katto-termi käsittäen vammat, toimintarajoitteet ja osallistumiseen liittyvät rajoitteet (participation restriction). Vamma on vika kehon toiminnassa tai rakenteessa. Toimintarajoite puolestaan vaikeuttaa tehtävien ja toiminnan toteuttamista, kun osallistumisrajoite hankaloittaa arkipäiväisiin tilanteisiin osallistumista. (WHO n.d.)

Perheeseen toivotaan aina tervettä lasta ja terveenä syntynyt lapsi vahvistaa vanhemman kokemusta itsestään ehyenä ihmisenä. Jos lapsi ei kehitykään odotusten mukaisesti, vanhemmat tarvitsevat ohjausta ja tukea eri alojen ammattilaisilta. (Kinnunen 2006.) Leijonaemojen blogin sivuilla on esiteltynä osa kirjoittajista, jossa he avaavat omaa tarinaansa erityislapsestaan. Esittelyssä lasten diagnooseiksi kerrotaan muun muassa vaikea liikuntavamma, kuulovamma, immuunipuolustus sairaus, lihastautisairaus, älyllinen kehitysvamma ja erilaiset neurologiset haasteet kuten esimerkiksi Asperger ja hahmottamisvaikeudet. Kirjoituksissa tulee ilmi se, että sairaus tai vamma on usein hyvin moninaista. (Leijonaemot 2017).

Elimelliset vammat ajatellaan usein olevan ei-toivottuja sekä yksilön itsensä, että muiden ihmisten näkökulmasta. Vammaisen lapsen ajatellaan tuovan aina vanhemmille ja muille perheenjäsenille kohtuuttoman taakan niin laadultaan kuin määrältään raskaamman kuin yleensä lapset tuovat. (Vehmas 2005, 182.) Erityistä tukea tarvitseva lapsi aiheuttaa aina perheeseen enemmän järjestelyjä kuin vammaton, terve lapsi. Erityistä tukea tarvitseva lapsi tarvitsee aina enemmän huolehtimista, tarkkailua, varuillaan ja valppaana oloa. Lapsen erilaisuus on myös hyvin suhteellista ja perheet

oppivat järjestelemään asioita. Jokaisella perheellä on myös vahvat puolensa ja niitä korostamalla ja tukemalla on mahdollista saavuttaa paremmat vaikutukset lapsen ja perheen elämään. (Kinnunen 2006.)

Vammaisten lasten perheitä koskevat tutkimustulokset ovat vaihtelevia. Yleisesti voidaan todeta, etteivät perheiden kokemukset eroa merkittäväällä tasolla sen perusteella, onko perheessä vammainen lapsi vai ei. Monissa perheissä vammainen lapsi on koettu taakkana, mutta samanaikaisesti sen on nähty edistävän perheen hyvinvointia. Suurimmassa osassa vammaisen lapsen syntymään liittyvät katkeruuden ja surun tunteet muuttuvat myönteisiksi ajan kuluessa. Toisin sanoen voidaan todeta, että kaikki lapset aiheuttavat vanhemmilleen huolta ja vaivaa. Sisältöön vaikuttaa moni tekijä ja vammaisuus on vain yksi niistä. (Vehmas 2005, 183.)

4.2 Lainsäädäntö liittyen erityistä tukea tarvitsevaan lapseen

Leijonaemojen arkeen erityislasten vanhempina liittyy erilaisia lakeja ja asetuksia. Leijonaemojen blogiteksteissä usein viitataan lakeihin, niiden toimivuuteen tai toimimattomuuteen. Seuraavaksi on avattu lakeja, jotka liittyvät erityistä tukea tarvitsevan lapsen hoitoon ja huolenpitoon, sillä blogiteksteissä nämä asiat tulevat vastaan monissa kirjoituksissa.

Lain vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukimuodoista on tarkoituksena edistää vammaisen henkilön edellytyksiä elää ja toimia muiden kanssa yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä sekä ehkäistä ja poistaa vammaisuuden aiheuttamia haittoja ja esteitä. Tässä laissa vammaisella henkilöllä tarkoitetaan henkilöä, jolla vamman tai sairauden johdosta on pitkäaikaisesti erityisiä vaikeuksia suoriutua tavanomaisista elämän toiminnoista. (Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 1987/380 § 1, §2.) Suomessa on tullut voimaan 10.6.2016 YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista. Sen tarkoituksena on edistää, suojella ja taata vammaisille henkilöille kaikki ihmisoikeudet ja perusvapaudet. Sopimus korostaa valtion velvollisuutta toimia oikeuksia edistämiseksi ja ehkäistä syrjintää. (Kehitysvammaisten Tukiliitto ry 2016.)

Sosiaalihuoltolain tarkoituksena muun muassa on edistää ja ylläpitää hyvinvointia sekä sosiaalista turvallisuutta. Sosiaalihuoltolaki ohjaa lapsen terveyden ja kehityksen turvaamista. Tällä tarkoitetaan sitä, että lapsella ja hänen perheellään on oikeus saada heti tarpeen ilmetessä lapsen terveyden tai kehityksen kannalta välttämättömät sosiaalipalvelut. Sosiaalipalveluja voivat esimerkiksi olla sosiaalityö, -ohjaus, kuntoutus, perhetyö, kotipalvelu, kotihoito, asumis- ja laitospalvelu sekä liikkumista tukevia palveluja. Palvelujen on tuettava vanhempia ja huoltajia, sekä kasvatuksesta vastaavia henkilöitä lapsen kasvatuksessa ja huolenpidossa. (Sosiaalihuoltolaki 1301/2014 §1, §13, §14.)

Blogikirjoituksissa ilmenee, että osa Leijonaemojen lapsista on kehitysvammaisia. Kehitysvammalain tarkoituksena on säätää erityishuollon antamisesta henkilölle, jonka kehitys tai henkinen toiminta on estynyt tai häiriintynyt synnyntäisen tai kehitysiässä saadun sairauden tai vamman vuoksi ja joka ei muun lain nojalla voi saada tarvitsemiaan palveluja. (Laki kehitysvammaisten erityishuollosta 1977/519 § 1.)

Suuri osa Leijonaemoista toimii lapsensa omaishoitajana. Omaishoitajalla tarkoitetaan henkilöä, joka pitää huolta sairaasta, vammaisesta tai ikääntyvästä läheisestään (THL 2017). Omaishoitajalakin tarkoituksena on edistää hoidettavan edun mukaisen hoidon toteutumista turvaamalla riittävät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut sekä hoidon jatkuvuus. Myös omaishoitajan työn tukeminen kuuluu lain piiriin. (Laki omaishoidon tuesta 2005/937 § 1.)

Mikäli lapsi ei pysty osallistumaan perusopetuksen mukaiseen opetukseen, hänelle tulee järjestää erityisopetusta. Erityisopetuksesta säädetään perusopetuslaissa. Vuonna 2010 tuli laki perusopetuksen lain muuttamisesta, jossa tästä erityisopetuksesta puhutaan nimellä erityinen tuki. Erityinen tuki muodostuu erityisopetuksesta sekä muusta tarvittavasta tuesta. Erityisopetus järjestetään huomioiden oppilaan etu ja opetuksen järjestämisedellytykset joko muun opetuksen yhteydessä tai kokonaan erityisluokalla tai muussa siihen soveltuvassa paikassa. Erityisen tuen antamiseksi opetuksen järjestäjän tulee tehdä kirjallinen päätös. (Laki perusopetuslain muuttamisesta 642/2010 § 17.)

Mikäli lapsi vaatii erityistä tukea opetuksen järjestämiseksi, hänelle tulee tehdä myös henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma. Suunnitelmassa on käytävä ilmi lapsen erityistä tukea koskevan päätöksen mukaisen opetuksen ja muun tuen antaminen. (Laki perusopetuslain muuttamisesta 642/2010 § 17 a.) Jos lapsi ei kykene itse vammansa tai sairautensa johdosta kulkemaan koulumatkoja, on opetuksen järjestäjällä velvollisuus organisoida oppilaan opetuksen järjestämiseksi välttämättömät kuljetukset riippumatta koulumatkan pituudesta. (THL 2015a.)

5 VERTAISTUKI

Vertaistuesta on painotuksiltaan erilaisia määritelmiä, mutta näille kaikille yhteistä on vertaistuen liittäminen johonkin elämäntilanteeseen tai ongelmaan, johon ihminen tarvitsee tukea ja apua sekä toisten ihmisten kokemuksia. (THL 2015b.) Seuraavassa kappaleessa avataan mitä vertaistuellla tarkoitetaan, millä eri tavoin sitä voidaan toteuttaa sekä vertaistuen merkitystä.

5.1 Vertaistuen määritelmä

Vertaistuki voidaan määritellä monella eri tapaa ja se on sidonnainen siihen, millaisesta vertaistuesta on kyse. Pääasia vertaistuessa on, että se on kokemusten vaihtoa vastavuoroisesti. Ihmiset, jotka ovat kokeneet elämässä samankaltaisia prosesseja, jakavat kokemuksia ja tietoa toisia kunnioittaen. (THL 2015.) Vertaistoiminnalla tarkoitetaan joko organisoidusti tai vapaamuotoisesti järjestäytyneitä omaehtoista sekä vastavuoroista apua ja tukea. Vertaistoiminnassa samanlaisessa elämäntilanteessa olevat vertaiset yhdessä jakavat elämäkokemuksiaan ja tunteitaan. (Salonen 2012, 12.)

Vertaistuen tarkoituksena ja tavoitteena on edistää osallistujien hyvinvointia ja jaksamista (Salonen 2012, 12). Tuula Kinnunen (2006) on tutkinut vertaistuen merkitystä erityislasten vanhempien voimavarana ja tuloksissa ilmeni, että vertaisryhmät tarjoavat mahdollisuuden kokemusten, tiedon ja tuen vaihtamiseen. Vertaistuen avulla ihminen muuttuu passiivisesta avun vastaanottajasta aktiiviseksi toimijaksi ja siinä ihmiset nähdään oman elämän asiantuntijoina. Vertaistuen avulla ihmiset voivat rakentaa myös sosiaalista tukiverkostoa ja vähentää yksinolon tunnetta. (Salonen 2005, 12.)

Vertaistuki on sosiaalisten taitojen tukea, jossa sosiaalisella tuella tarkoitetaan niitä resursseja ja voimia, joita yksilö saa käyttöönsä vuorovaikutustilanteessa toisten ihmisten kanssa. Voidaan puhua myös sosiaalisesta pääomasta, johon sosiaalinen tuki liittyy. Sosiaalisella pääomalla viitataan yhteiskunnassa tai yhteisössä vallitsevaan ihmisten väliseen luottamukseen ja sosiaaliseen koheesioon eli yhteen kuuluvuuteen. (Kinnunen 2006.) Vertaistukea voidaan määritellä myös voimaantumisenä ja muutosprosessin kannalta. Niiden kautta ihminen voi löytää ja tunnistaa omat voimavaransa ja vahvuutensa. (THL 2015.)

5.2 Vertaistuen toteuttamistapoja

Vertaistukea voidaan toteuttaa eri tavoin. Pääpiirtein se voidaan jakaa kolmeen muotoon. Vertaistukea voidaan tarjota kahdenkeskisenä tukena, erilaisissa vertaistukiryhmissä ja vertaistukena verkossa. Kahdenkeskisessä tuessa voidaan käyttää esimerkiksi vertaistukihenkilö-toimintaa, jota voi tarjota esimerkiksi erilaiset järjestöt ja yhteisöt. Erilaisissa vertaistukiryhmissä ohjaajana voi toimia vertalainen ryhmäläinen, koulutettu vapaaehtoinen tai esimerkiksi ammattilainen. Verkossa tarjottava vertaistuki voi olla joko kahdenkeskistä tai ryhmämuotoista. Vertaistukea voidaan tarjota erilaisissa ympäristöissä riippuen siitä, millaisesta vertaistuesta on kyse. Ei ole yhtä ainoata tapaa järjestää vertaistukea vaan sitä voidaan toteuttaa esimerkiksi avoimissa kohtaamispaikoissa, toiminnallisissa ryhmissä, kahdenkeskisissä tapaamisissa sekä ohjatuissa keskusteluryhmissä. (THL 2015.)

Vertaistuen järjestäjän voi olla erilaiset tahot. Se voi olla esimerkiksi kansalaislähtöistä, omaehtoista toimintaa, joka ei aina liity mihinkään taustayhteisöön. Vertaistuki voi olla erilaisten järjestöjen ja yhteisöjen ylläpitämää toimintaa, jossa taustalla oleva yhteisö järjestää toiminnalla tilat sekä ohjaajien koulutuksen. Toimintaa voi myös järjestää ammattilaistaso. Ammattilaistason järjestämä vertaistuki on tällöin asiakkaan saamaa kiinteää palvelua esimerkiksi erilaisessa hoito- ja kuntoutusprosessissa. (THL 2015.)

5.2.1 Kahdenkeskinen tuki

Vertaistuen yhtenä toteuttamismuotona on kahdenkeskinen tuki, tyypillisemmin kutsutaan nimellä vertaistukihenkilö-toiminta. (THL 2015.) Käsitteenä vertaisuus tarkoittaa sitä, että vertaisen tieto ja osaaminen perustuvat omakohtaiseen kokemiseen jostakin erityisestä elämäntilanteesta, kuten esimerkiksi sairastumisesta tai vammautumisesta. (Laimio & Karnell 2010, 16.)

Kahdenkeskistä vertaistukea voidaan kutsua myös kokemustiedon jakamiseen. Kokemustiedolla tarkoitetaan sitä, että tieto perustuu ihmisen oman henkilökohtaisen kokemuksen kautta kertyneeseen tietoon, jonka ihminen jakaa sitten toiselle ihmiselle vertaistuen muodossa. Kokemustiedon jakaminen on tärkeää niin tukea tarvitsevalle kuin sitä antavallekin. Sen on todettu vähentävän ei-toivottua yksinäisyyden tunnetta ja avuttomuutta uudessa elämäntilanteessa. Ihmiselle välittyy tällöin tieto siitä, että on olemassa muitakin, jotka ovat tai ovat olleet samankaltaisessa tilanteessa. Tukea antava henkilö voi antaa myös tärkeitä käytännön neuvoja ja tietoa, jotka voivat auttaa tuen tarvisijaa asioiden hoidossa. (Vahivaara 2010, 21–22.)

5.2.2 Vertaistukiryhmät

Vertaistukiryhmät ovat yleensä pienryhmiä, joka mahdollistaa sen, että jokaisella ryhmäläisellä on mahdollisuus henkilökohtaiseen vuorovaikutukseen kaikkien kanssa. Jäsenten liittyminen ryhmään riippuu siitä, onko ryhmä suljettu vai avoin. Täysin suljettu ryhmä ei ota uusia jäseniä enää ryhmän aloittamisen jälkeen ja suljetulle ryhmälle tyypillistä on, että se koontuu vaan tietyn ennalta sovitun ajanjakson. Avoin ryhmä voi taas ottaa uusia jäseniä mukaan. Suljetuissa ryhmissä voidaan pitää hyvänä sitä, että se saavuttaa avointa ryhmää paremmin luottamuksellisuuden, ryhmän kiinteytymisen sekä prosessissa pääsee usein helpommin eteenpäin. (Salonen 2015, 27, 29.)

Suurin osa Leijonaemojen tarjoamista vertaistukiryhmistä on avoimia, jolloin mukaan voi tulla milloin tahansa ja kertoja voi jättää välistäkin. Moni Leijonaemo käy intensiivisesti ryhmässä silloin, kun arjessa on meneillään rankin aika ja tarvitsee paljon tukea. Tilanteeseen sopeuduttuaan ryhmään

osallistuja ei tarvitse enää niin paljon tukea ja käyntikerrat harvenevat. (Salonen 2015, 29.)

Ryhmämuotoisen vertaistuen keskeisiä merkityksiä on listannut Olli Jyrkämä (2010). Jyrkämä on löytänyt kuusi keskeistä merkitystä, joita ovat kokemusten jakaminen ja vaihto, identiteetin selkeytyminen ja vahvistuminen, voimaantuminen, yhteisöllisyys, ystävyys sekä kansalaistoiminta. Ensimmäisessä merkityksessä kokemusten jakaminen ja vaihto tarkoittavat sitä, että itse koettu asia luovutetaan toisten käyttöön. Tämä on tapahtuma, jossa vastaanottajat ovat kertomuksen aktiivisia osallistujia omien kokemusten kautta. Ryhmässä kertomusten kautta luodaan mallitarinoita, joiden kautta oma elämä tulee itselle oikeutetuksi ja tällöin oma identiteetti selkiytyy ja vahvistuu. Voimaantumisessa ryhmäläisten henkilökohtaista tilannetta tuetaan ja ryhmän avulla omat voimat ja voimavarat löytyvät, voimaantuvat. Yhteisöllisyys ja ystävyys ovat käsi kädessä niin, että yhteisöllisyydessä tullaan yhteen niiden ihmisten kanssa, jotka tuntuvat olevan omaa heimoa, ystäviä. Kansalaistoiminnan merkitys vertaistoinnassa on sellaisten toimintatapojen löytyminen, jotka sopivat omaan elämäntilanteeseen. (Jyrkämä 2010, 26.)

Vertaisryhmän tuloksellisuutta arvioidaan jäsenten saamalla hyödyllä. Hyviä tuloksia ovat esimerkiksi yhteisölliset kokemukset, henkisen jaksamisen lisääntyminen ja jäsenten yleinen hyvinvointi. Vertaistukiryhmät saavuttavat tulokset, jos ryhmä on toimiva. Toimivuutta edistää se, että ryhmäläiset tuntevat toisensa. Ryhmien toimivuutta voidaan kehittää esimerkiksi erilaisilla toiminnallisilla menetelmillä, yhdessä tekemisellä ja sovitulla keskustelunaloituksilla, jolloin ryhmäläisten on helpompi avautua ja kertoa asioista. (Salonen 2015, 35.)

5.2.3 Vertaistuki verkossa

Internetin tulo on mahdollistanut vertaistuen tarjoamisen verkossa. Vertaistuki internetissä kuuluu osittain puhelin- ja verkkoauttamisen kokonaisuuteen. Se on olennainen osa sosiaali- ja terveysalan kenttää. Internetissä toimii erilaisia vertaistukea tarjoavia ryhmiä, jotka voidaan jaotella toiminnallisesti: avoimet keskusteluryhmät, suljetut keskusteluryhmät, chat-yhteisöt, sähköpostilistat, blogit ja kahdenkeskinen tuki. (Huuskonen 2010, 72.) Verkkovertaistuen etuna on, että keskustelua voidaan käydä laidasta laitaan ja vuorokauden ajasta riippumatta. Internetin kanavat mahdollistavat tuen saamisen silloin, kun tapaamisia ei ole mahdollista järjestää kasvokkain tai kun niitä ei ole, esimerkiksi loma-aikoina. (Salonen 2015, 84.)

Leijonaemot tarjoavat verkossa vertaistukea kotisivuillaan, josta on mahdollista löytää tietoa, apua ja tukea. Leijonaemoilla on myös oma suljettu Facebook-ryhmä, jonka jäseneksi voivat hakea kaikki erityistä tukea tarvitsevien lasten vanhemmat. Facebookissa keskustelua käydään rakentavasti

ja sivuston on tarkoitus olla voimaannuttavat ja tukea antava. Leijonaemojen blogi on taas kokemusperäisiä artikkeleita tarjoava sivusto, joita kirjoittavat erityistä tukea tarvitsevan lapsen vanhemmat, Leijonaemot. (Salonen 2015, 85–86.)

Leijonaemojen blogi on julkinen sivusto, jossa kaikilla ihmisillä on kommentointimahdollisuus. Kommentit kulkevat seulan läpi, jolloin Leijonaemojen ylläpito poistaa epäasialliset kommentit. Leijonaemojen blogia voivat kuitenkin kirjoittaa vain yhdistykseen kuuluvat jäsenet. Tietotekniikan mahdollistamaa vertaistukea on ollut ainakin 1980-luvun lopusta lähtien, mutta virtuaalivertaisryhmät ovat selkeästi kasvaneet vertaistuen yhdeksi muodoksi 2000-luvulla (Nylund 2005, 201).

Virtuaalivertaisryhmä mahdollistaa kasvottoman vertaistuen muodon ja Leijonaemot blogia voi kirjoittaa myös nimimerkillä, jolloin kirjoittajan on mahdollista pysyä anonyyminä. Verkossa toimiva vertaistuki on myös ajasta ja paikasta riippumatonta ja ne tarjoavat myös usealle ihmiselle vertaistuen mahdollisuuden. Perinteiset vertaistukiryhmät ovat aina sidoksissa tiettyyn aikaan ja paikkaan, jolloin väistämättä joku mahdollisesta vertaistukea haluava saattaa jäädä ulkopuolelle esimerkiksi ajan, matkan tai elämäntilanteen vuoksi (Nylund 2005, 201).

Blogikirjoittamisessa vertaistuki voidaan ajatella niin, että kirjoittaminen on vertaistuen antamista muille. Blogi on päiväkirja, jossa tekstit ovat omakohtaisia ja palvelevat kokemusten vaihtoa sekä samaistumista (Huuskonen 2010, 73). Leijonaemot blogissa kokemusten vaihto onnistuu esimerkiksi kommentointimahdollisuuden avulla. Kommentointi mahdollistaa sen, että kirjoittajat voivat saada vertaistukea kirjoittamiin teksteihin.

Virtuaalisesti toimivissa vertaisryhmissä saattaa olla myös haittavaikutuksia. Haittavaikutuksista voidaan mainita muun muassa yksityisyyden ja identiteetin menetys (Nylund 2005, 205). Leijonaemojen blogia voi kirjoittaa joko nimimerkillä tai omalla nimellään. Osa Leijonaemojen blogiin kirjoittavista kirjoittavat nimimerkillä Leijonaemo. Toisaalta taas jotkut kirjoittajista löytyvät sivustolta kohdasta kirjoittajien esittely. Toisena ongelman Nylund (2005, 205) nostaa esille ajatuksen siitä, että virtuaaliryhmien ongelmana on, että ei voi tietää ja tuntea, keitä kaikkia lukijoita ryhmällä on. Myös kommentointiosuus blogeissa mahdollistaa sen, että kommentointi ei aina ole välttämättä positiivista ja kannustavaa.

5.3 Vertaistuen merkitys

Olipa vertaistuki minkä muotoista tahansa, vertaistuella on merkitystä. Ihmiset huomaavat vertaistuen avulla, etteivät ole tilanteessa yksin ja joillakin toisilla on samankaltaisia kokemuksia. Vertaistuen avulla ihmisen tilanteeseen voi avautua aivan uudenlainen näkökulma ja vertaiset voivat olla

prosesseissaan eri tasolla, jolloin omaan tilanteeseen ja asioihin saa uutta perspektiiviä. (THL 2015.)

Tuula Kinnusen (2006) pro gradun tutkimustuloksissa selvisi, että vanhemmat kokivat vertaistuen antaneen heille mahdollisuuden ymmärtäjän ja vertaisen löytämiseen. Erilaiset vertaisryhmät antoivat mahdollisuuden ja foorumin erilaisten tunteiden käsittelemiseen, esimerkiksi syyllisyyden, riittämättömyyden, hyväksynnän ja anteeksiannon tuntemuksiin. Vanhemmat kokivat, että yhteisen jakamisen ja mentoroinnin avulla, heidän vanhemmuutensa vahvistui. Toiminnan kautta he saivat rakennettua vahvaa luottamusta, uusia sosiaalisia suhteita ja erilaisia merkityksiä saatuja ystävyysuhteita. Selvimmin erityislasten vanhemmuuteen vanhemmat kokevat tarvitsevansa tukea ensitiedon aiheuttaman kriisin tai epäilyn aikana. Suurimmat toiveet kohdistuvat perusteellisen tiedon saamiseen lapsen tilanteesta. Myös kasvatusta, kehitystä ja palveluja koskevaa tietoa vanhemmat tarvitsevat aina, vaikkakin tiedon tarve vähenee selvästi alkuvaiheen jälkeen.

6 AIEMMAT TUTKIMUKSET

Luku kuusi koostuu opinnäytetyöni aiheeseen liittyvistä aiemmista tutkimuksista. Luku on jaettu kahteen osaan, nettipäiväkirjan eli blogikirjoittamisen merkitykseen sekä vertaistuen kokemukseen ja merkitykseen. Ensimmäisessä osassa esitellään kaksi pro gradu-tutkielmaa, joissa on tutkittu blogikirjoittamisen merkitystä seuraamalla blogikirjoituksia. Toisessa osassa käsitellään niitä tutkimuksia, joissa on tutkinnan kohteena ollut vertaistuki.

6.1 Nettipäiväkirjan eli blogikirjoittamisen merkitys

Nettipäiväkirjan eli blogikirjoittamisen merkitystä on tutkittu ainakin kahdessa pro gradu-tutkielmassa. Molemmissa seuraavista tutkielmista aineisto kerätty siten, että tutkija on perehtynyt blogikirjoitukseen kommentteineen. Ensimmäisessä tutkielmassa tutkija on tehnyt kvalitatiivisen tutkimuksen ja käyttänyt aineistona yhden naisen kirjoittamaa nettipäiväkirjaa eli blogia kommentteineen seuraamalla sitä yhden vuoden ajan. Toisessa tutkielmassa tutkimuskohteena on ollut neljä julkista blogia lukijapalautteineen.

Anni Partanen (2012) on tehnyt pro gradu -tutkielman Valo pimeydessä aiheena nettivertaistuen merkitys tahattomasti lapsettomille naisille. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää minkälaista vertaistukea tahattomasti lapsettomat naiset saavat nettipäiväkirjoista eli blogeista ja mikä merkitys vertaistuella sekä nettipäiväkirjoilla on heidän elämäänsä. Partanen perehtyi

yhden vuoden ajan yhden naisen kirjoittamiin kirjoituksiin kommentteineen. Tutkijan pyrkimyksenä oli ymmärtää vertaistuen kokemusta ja merkitystä blogikirjoittamisesta. Tutkimustuloksissa ilmeni, että internetin vertaistuki blogimaailmassa on erittäin tärkeää sekä kirjoittajan että kommenttien näkökulmasta. Naisten välinen vahva yhteisöllisyys ja vertaistuki ilmenivät blogissa. Vertaistuki ilmeni erityisesti molemminpuolisessa lohduttamisessa, iloitsemisessä ja kannustamisessa.

Tutkielmassa ilmeni, että blogin kirjoittaminen auttoi paitsi kirjoittajaa itseään käsittelemään lapsettomuuden aiheuttamaa kriisiä, mutta myös blogin lukijat hyötyivät kirjoituksista. Kommenteista ilmenivät yhteisöllisyys ja vertaistuki. Kommenteissa keskustelu saattoi olla vilkastakin kirjoituksen pohjalta. (Partanen 2012.)

Kirjoittamista ja vuorovaikutusta adoptiolasten odotusta käsittelevissä blogeissa on tutkinut Hanna Parviainen pro graduunsa ”Nämä tunteet on hyvä muistaa” (2009). Tutkimuskohteena olivat verkkoblogit, jotka koskevat adoptiota. Intensiivisessä tarkastelussa oli neljä julkista adoptioblogia. Tutkimuksessa on käsitelty blogien kirjoituksia sekä niiden saamia lukijoiden palautteita. Tutkijan pyrkimyksenä oli selvittää, millaista kirjoittamista vertaisryhmätyyppinen blogikirjoittaminen on sekä mikä on tekijöiden rooli adoption ympärille rakentuvassa nettikommunikaatiossa. Tutkijan tavoitteena oli löytää vastaus kysymykseen, miksi lapsettomuutta ja adoptiota läpikäyvät jakavat kenties kaikista kipeimmät asiat, ajatuksensa ja henkilökohtaisimmat tunteensa juuri internetissä blogeissa. Tutkimusaineistoon kuului 222 eri blogipäivitystä.

Tutkimuksen perusteella blogeihin ja keskustelupalstoihin kirjoittamista voi pitää terapeuttisena. Moni adoptiota odottaja kirjoittaa saaneensa sekä kirjoittamisesta että lukemisesta helpotusta sekä mieltä painaviin asioihin selvitystä. Kirjoittajat ovat huomanneet internet-tekstien avulla, että kaikki tunteet ovat sallittuja mieltä painaviin asioihin. Tutkijan oletus siitä, että blogit ovat interaktiivisia ja terapeuttisia, osoittautui oikeaksi. (Parviainen 2009.)

6.2 Vertaistuen kokemus ja merkitys

Vertaistuen kokemusta ja sen merkitystä eri viitekehyksissä on tutkittu paljon sosiaali- ja terveysalalla. Seuraavassa esittelen yhden pro gradu-tutkielman ja kolme opinnäytetyötä, joissa on tutkimuksen aiheena ollut vertaistuki.

Tuula Kinnunen on tehnyt pro gradu -tutkielman Jyväskylän yliopistolle aiheesta Vertaistuki erityislasten vanhempien voimavarana (2006). Tutkimuksessa on haastateltu kahdeksatoista (18) vertaistukitoimintaan osallistuvaa erityislasten vanhempaa ja tarkoituksena oli selvittää, miten erityislasten vanhemmat ovat saaneet tukea vanhemmuuteensa vertaistuki-

toiminnan eri toimintamuotojen kautta. Tuloksissa ilmeni, että vertaisryhmät tarjoavat mahdollisuuden kokemusten, tiedon ja tuen vaihtamiseen. Ne myös tuottavat onnistumisen ja pettymyksiä.

Reetta Korpi on kirjoittanut opinnäytetyön Parempi yhdessä kuin yksin: Pienten lasten äitien kokemuksia vertaistuesta (2014). Korpi on tutkinut opinnäytetyössään pienten lasten äitien kokemuksia vertaistuesta ja ottanut yhdeksi osa-alueeksi myös sosiaalisessa mediassa saaman vertaistuen. Korven yksi tutkimuskysymys liittyi sosiaaliseen mediaan ja sen kautta saatavaan vertaistukeen. Tutkimuksessa ilmeni, että Korven haastattelemissa äideistä kaikki ilmoittivat seuraavansa tai osallistuvansa sosiaalisessa mediassa lukemalla keskustelupalstoja tai keskustelemalla esimerkiksi Facebookissa. Ainoastaan yksi äideistä kertoi pitävänsä blogia. Joillakin äideistä oli myös kokemusta erilaisista suljetuista ryhmistä.

Myös Leijonaemot ry:lle on aiemmin tehty opinnäytetöitä. Leijonaemot ry:n Porin vertaistukiryhmän merkitystä erityislasten äideille tutkinut Kaija Block-Haukijärvi haastatteli Leijonaemoja ja sai tuloksiksi, että vertaistukiryhmä on merkityksellinen heille. He eivät halunneet muutoksia toimintaan vaan se koettiin hyvänä. Porin vertaistukiryhmän jäsenet olivat melko tyytyväisiä saamaansa vertaistukeen. Haastatellut Leijonaemot kokivat, että he olivat saaneensa apua sekä lapsen tutkimuksia ja hoitoa, että Keltaa haettavia tukia koskeviin kysymyksiin. Myös kuulluksi tuleminen vertaistukiryhmässä oli isossa roolissa vastaajille. He olivat saaneet jakaa sekä kielteisiä että myönteisiä kokemuksiaan eri palvelujärjestelmistä. (Block-Haukijärvi 2014.)

Opinnäytetyö on tehty Leijonaemoille myös vertaistuen kokemuksista. Tutkimuksessa tavoitteena oli selvittää erityislasten vanhempien kokemuksia vertaistuesta Leijonaemot-vertaistukiryhmässä. Aineisto oli kerätty teemahaastattelemalla kolmea vertaisryhmän jäsentä sekä tutkijan osallistuvana havainnoitsijana vertaistukiryhmästä. Tulosten mukaan erityislasten vanhemmat kokivat vertaistukiryhmän tarpeelliseksi ja merkittäviksi. He kokivat vertaistuen voimaannuttavana kokonaisvaltaisena tukena. (Puustinen 2012.) Kuten kaikista edelle olevista tutkimuksista huomaa, vertaistuen kokemus ja merkitys ovat ehdottoman tärkeitä. Vertaistuen muodot voivat olla erilaisia, mutta koettu tuki muodossa kuin muodossa on tärkeää sitä tarvitseville.

7 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tässä luvussa on avattu tutkimuksen toteutukseen liittyviä asioita tavoitteesta ja tarkoituksesta, menetelmästä, hankinnasta sekä analyysistä. Lopussa avataan myös tutkimuksen eettisyyttä ja luotettavuutta. Tutkimusmenetelmäksi valikoitui kvalitatiivinen eli laadullinen menetelmä, jossa

pääperiaate on todellisen elämän kuvaaminen. Aineisto on kerätty kirjoituspyynnön avulla ja analysoitu teemoittelun avulla.

7.1 Tutkimuksen tavoite ja tarkoitus

Opinnäytetyön tutkimuskysymyksenä on seuraava: Mitä blogikirjoittaminen merkitsee kirjoittajalle? Työn tavoitteena on antaa tietoa kirjoittajien kokemuksista ja mahdollisesta vertaistuen merkityksestä. Opinnäytetyön haastattelukysymykset muodostuvat viidestä kysymyksestä, jotka antavat haastateltaville aiheajauksen tekstiinsä. Haastattelukysymykset ovat seuraavat:

- Miten olet löytänyt Leijonaemot-blogin?
- Miksi kirjoitat blogia?
- Milloin kirjoitat blogia?
- Mitä kirjoittaminen antaa sinulle?
- Mitä tunteita kirjoittaminen herättää sinussa?

Vertaistukea ja sen merkitystä on aikaisemmin tutkittu pääosin opinnäytetöissä. Nettipäiväkirjaan eli blogiin kirjoittamista on myös tutkittu, mutta blogikirjoittamisen merkitystä kirjoittajia haastatteleamalla ei ole tutkittu. Tässä opinnäytetyössä painotus on siinä, mitä kirjoittaminen merkitsee kirjoittajille itselleen.

7.1.1 Tutkimusmenetelmä

Tutkimusmenetelmät voidaan jakaa kvalitatiivisiin eli laadullisiin ja kvantitatiivisiin eli määrällisiin menetelmiin. Ne ovat tutkimuksen lähestymistapoja, joita on käytännössä vaikea erottaa toisistaan. Menetelmät voivat myös täydentää toisiaan. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa korostetaan yleispäteviä syyn ja seurauksen lakeja. Taustalla on realistinen ontologia, jonka mukaan todellisuus rakentuu objektiivisesti todettavista asioista. Keskeisiä piirteitä kvantitatiivisessa tutkimuksessa on muun muassa johtopäätökset aiemmista tutkimuksista, hypoteesien esittäminen, tarkat koehenkilömäärittelyt ja otantasuunnitelmat sekä aineiston saattaminen tilastollisesti käsiteltävään muotoon. (Hirsijärvi ym. 2015, 136–140.) Tässä tutkimuksessa hypoteesia ei tehty.

Tutkimus on kokonaisuudessa kvalitatiivista tutkimusta. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa lähtökohtana on todellisen elämän kuvaaminen ja siihen sisältyy ajatus, että todellisuus on moninainen. Tällä tarkoitetaan sitä, että tapahtumat muovaavat samanaikaisesti toinen toistaan, jolloin on myös mahdollisuus löytää monen suuntaisia suhteita. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa pyritäänkin tutkimaan kohdetta kokonaisvaltaisesti. Yleisesti voidaan todeta, että laadullisessa tutkimuksessa on pyrkimyksenä pikemmin löytää tai paljastaa tosiasioita kuin todentaa olevia väittämiä. Keskeisiä piirteitä

kvalitatiivisessa tutkimuksessa on muun muassa kohdejoukon valinta tarkoituksenmukaisesti ja se on luonteeltaan kokonaisvaltaista tiedon hankintaa. Tutkijan pyrkimyksenä on paljastaa odottamattomia seikkoja, sen vuoksi lähtökohtana ei ole teorian tai hypoteesien testaaminen vaan aineiston yksityiskohtainen tarkastelu. Tutkija ei määrää sitä, mikä on tärkeää. Tapauksia käsitellään ainutlaatuisina ja aineistoa tulkitaan sen mukaan. (Hirsijärvi ym. 2015, 161, 164.) Aineisto kerättiin valitsemalla niitä blogikirjoittajia, jotka kirjoittavat tekstejä usein eli kohdejoukko valittiin tarkoituksenmukaisesti. Tässä tutkimuksessa ei tehty hypoteesia vaan aineistoa tarkasteltiin yksityiskohtaisesti ja aineisto otettiin huomioon kokonaisuudessaan.

7.1.2 Aineiston hankinta

Tässä opinnäytetyössä aineisto on kerätty kirjallisesti haastattelemalla sähköpostin välityksellä kuutta blogikirjoittajaa. Kvalitatiivinen tutkimus ei välttämättä merkitse läheistä kontaktia tutkittaviin (Hirsijärvi, Remes & Sajavaara 2015, 194). Tutkimuksessa on pyrkimys haastatella niitä blogikirjoittajia, jotka ovat kirjoittaneet tekstejä usein. Aineistonkeruunimikkeenä voidaan käyttää eliittiotantaa, jossa tutkimuksen tiedonantajiksi valitaan ne henkilöt, joilta oletetaan saatavan parhaiten tietoa tutkittavasta ilmiöstä (Tuomi & Sarajärvi 2002, 88). Opinnäytetyön haastateltaviksi päättyi työelämäyhteistyökumppanin valitsemat vastaajat sähköpostin välityksellä. Tutkija itse ei ollut missään vaiheessa itse yhteydessä tutkittaviin.

Tässä opinnäytetyössä päädyttiin haastattelemaan tutkittavia sähköpostin välityksellä siitä syystä, että haluttiin heidän vastaavan kysymyksiini kirjoittamalla. Perusteluna tälle pidetään sitä, että haastateltavat kirjoittavat blogia, jolloin heidän työvälineensä on kirjoittaminen ja tutkija haluaa sen näkyvän myös tutkimusmateriaalissa. Käytettäessä yksityisiä dokumentteja tutkimusaineistona, sisältää se oletuksen, että kirjoittaja kykenee ja on parhaimmillaan ilmaistessaan itseään kirjallisesti (Tuomi & Sarajärvi 2002, 86).

Aineistonkeruumenetelmänä on kirjallinen tuotos, joka tuotetaan esimerkiksi Word-alustalla tai jollain muulla kirjoituslustoilla, jonne haastateltavat kirjoittavat esseetyyppisesti materiaalin ja lähettävät sen sähköpostilla. Kirjoittajat pysyvät anonyymeinä tutkijalle, sillä työelämäyhteistyö toimii sähköpostin välittäjänä tutkijan ja haastateltavien välillä. Sähköpostikyselyn etuna on, että haastattelutilanteen mahdolliset haittavaikutukset ovat vähäiset. Sähköisessä kommunikaatiossa ei ole läsnä todellisen vuorovaikutustilanteen visuaaliset ja ei-verbaaliset tekijät, jotka määrittelevät valta-asemia. Lisäksi haastattelu saadaan suoraan kirjallisessa muodossa, jolloin vältetään työläältä litteroinnilta. (Kuula 2006, 174.)

Internetissä Jyväskylän yliopiston ylläpitämä avoin opetusmateriaali Koppa puhuu yksityisen dokumentin tuottamisesta myös kertomusmenetelmän nimellä. Kertomusmenetelmä sopii silloin, kun tutkimuksen tavoitteena on

selvittää ihmisten kokemusta, käsitystä tai tapaa kuvata jotakin ilmiötä ja tällöin tutkimusaineisto voidaan koota vapaamuotoisen kirjoituspyynnön avulla (Koppa 2014).

Aineistonkeruumenetelmä on narratiivista tutkimusta. Tällä viitataan lähestymistapaan, jossa ajatellaan kertomuksia tapana ymmärtää elämää ja elämässä tapahtuvia merkityksellisiä tapahtumia (Hirsijärvi ym. 2015, 218). Tutkija antaa heille viisi kysymystä, jotka rajaavat pohjan kirjoittamiselle ja antavat vastauksia tutkimuskysymykseen. Avoimet kysymykset antavat vastaajalle mahdollisuuden sanoa, mitä hän on todella mieltä. Narratiivisen tutkimuksen alku on Aristoteleen runousopissa, ja narratiivi voidaan suomentaa kertomukseksi, tarinaksi tai tapahtumien kuluksi. (Hirsijärvi ym. 2015, 201, 218). Tutkimuksessa narratiivinen luonne tuli selkeästi esille aineistossa, jossa viisi kysymystä rajasivat kirjoittamista ja vastaajat olivat kirjoittaneet aineiston tarinan muotoon. Olennaista narratiivisessa tutkimuksessa on, että aineistosta on jollakin tapaa nostettavissa näkyviin tarinallinen merkitysrakenne. Helpoimmin tämä onnistuu, mikäli aineisto on selvärajainen. (Hänninen 2015, 171.) Tutkimuksessa kirjoituspyyntöä haluttiin rajata viidellä haastattelukysymyksellä, jotka ohjasivat kirjoittajaa vastaamaan tutkimuskysymykseen kirjoittamisen merkityksestä.

Narratiivisessa tutkimuksessa ajatus lähtee siitä, että kertominen on ihmisytyteen olennaisesti kuuluvaa. Ihminen kertoo asioista kaiken aikaa. Narratiiviset tarkastelutavat sopivat esimerkiksi tutkimukseen, joissa ollaan kiinnostuneita ihmisen kertomista asioista ja tarinoista. Tarinoissa tehdään selontekoja, otetaan kantaa, puolustaudutaan, tehdään asioita ymmärrettäväksi ja kritisoidaan. Narratiivisuuden avulla voidaan saada arvokkaita näkökulmia erilaisten ihmisten elämään. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006b). Tässä opinnäytetyössä narratiivinen tutkimus oli selkeä, sillä tutkimuksen tavoitteena oli selvittää kirjoittamisen merkitystä kirjoittajalle itselleen. Kirjoituspyynnön avulla haastateltavat saivat itse kertoa tarinansa kirjoittamisen merkityksestä ja avointen kysymysten avulla mahdollistettiin vapaa kirjoitustapa ja vastaajat saivat sanoa, mitä he todella ovat mieltä.

7.1.3 Aineiston analyysimenetelmä

Aineisto käsiteltiin teemoittelulla. Teemoittelussa sisältöä tarkastellaan eritellen sekä etsien eroja ja yhtäläisyyksiä (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006c). Aineistosta etsittiin eroja ja yhtäläisyyksiä pitäen koko ajan mielessä tutkimuskysymys, mitä blogikirjoittaminen merkitsee kirjoittajalle.

Teemoittelussa tavoitteena on pyrkiä hahmottamaan keskeisiä aihepiirejä eli teemoja. Teemoittelu tarkoittaa sitä, että analyysivaiheessa tarkastellaan sellaisia aineistosta nousevia piirteitä, jotka ovat yhteisiä haastateltaville (Hirsijärvi & Hurme 2010, 173). Aihepiireiksi, eli teemoiksi voidaan valita sellaisia aiheita, jotka toistuvat aineistossa (Koppa 2016). Teemojen

muodostamisessa käytetään koodausta, jossa värikynien avulla alleviivataan teksteistä samoja aiheita koskevia kohtia. Koodauksen avulla pyritään selventämään aineiston sisältöä ja etsimään tutkimuskysymyksen kannalta olennaisia asioita (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006a). Koodaus on analyysissa ensimmäinen askel, se on ratkaiseva linkki aineiston ja teorian välillä (Rantala 2015, 112).

Aineisto saatiin suoraan kirjallisessa muodossa, joten analyysi voitiin aloittaa heti. Aineiston koodaamiseen käytettiin värikyniä, joiden avulla kirjoituksista alleviivattiin toistuvia aiheita, joiden avulla muodostettiin aineistosta nousevat teemat. Koodauksen avulla kirjoituksista saatiin selkeä kuva teemoihin kuuluvista asioista ja vastauksia tutkimuskysymykseen. Aineisto kuvaa tutkittavaa ilmiötä ja analyysilla on tarkoitus luoda selkeä kuvaus tutkittavasta ilmiöstä. Sisällönanalyysin tarkoituksena on pyrkiä järjestämään aineisto tiiviiseen ja selkeään muotoon. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 110.) Koodauksen jälkeen aletaan muodostaa teemoja sen mukaan, mitä piirteitä aineistosta löytyy (Tuomi & Sarajärvi 2002, 112). Aineistoa koodattiin useaan otteeseen lukemalla kirjoituksia toistuvasti läpi. Uudelleen koodaamisen idea on siinä, että valittuja käsitteitä täsmennetään lisää oman pohdinnan, aineiston ja kirjallisuuden lukemisen avulla (Rantala 2015, 112).

Koodauksen avulla aineisto luokiteltiin pääteemoihin ja niiden alle alateemoiksi. Analyysin avulla saatiin kirjoittamisen merkitykseksi kolme pääteemaa. Pääteemoiksi muodostuivat ne, joista nousi kirjoituksissa suurimpia aihekokonaisuuksia. Aineiston analyysissä ei ollut merkittävää, että haastateltavat olisi merkattu koodein, sillä tuloksessa ei ollut olennaista kuka vastaaja vastasi mitään. Tavoitteena oli saada yleinen kuva siitä, mitä blogin kirjoittaminen merkitsee heille.

Koodauksen ja teemoittelun avulla etsittiin aineistosta samankaltaisuuksia ja eroavaisuuksia kuvaavia ilmauksia, jotka vastaavat tutkimuskysymykseeni kirjoittamisen merkityksestä. Samaa teemaa käsittelevät asiat järjestettiin saman pääteeman alle. Näin pääteemaan alle muodostuu alateemoja ja aineisto selkiytyy ja tiivistyy. Aineiston analyysissä käsitteitä yhdistelemällä saadaan vastaus tutkimustehtävään (Tuomi & Sarajärvi 2002, 115).

Teemoittelulla saadaan näkemys tutkittavasta aiheesta. Analyysi perustuu siihen, että aineistosta tehdään tulkintoja ja päättelyitä, joiden avulla saadaan käsitteellinen näkemys ilmiöstä (Tuomi & Sarajärvi 2002, 115). Teemojen avulla muodostetaan kuvaus tutkimuskohteesta ja tuloksissa kuvataan koodauksen pohjalta muodostetut teemat sisältöineen. Johtopäätösten tekemisessä pyritään ymmärtämään blogikirjoittamisen merkitystä haastateltaville.

Pääteemoiksi muodostuivat epäkohtien esille tuominen, terapiaa itselle sekä tunteiden esille tuominen. Epäkohtien esille tuomisen alateemoiksi muodostui erityislapsiperheiden äänen esille tuominen ja tapa vaikuttaa. Terapiaa itselle- pääteemaan alle luokiteltiin alateemat ajatusten jäsentäminen ja helpotusta omaan oloon. Kolmannen pääteeman alle, tunteiden esille tuominen, muodostui positiivinen tunne ja negatiivinen tunne.

7.2 Eettisyys ja luotettavuus

Opinnäytetyötä tehdessä on tärkeää ottaa huomioon tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus. ”Eettisesti hyvä tutkimus edellyttää, että tutkimuksessa noudatetaan hyvää tieteellistä käytäntöä” (Hirsijärvi ym. 2015, 23). Seuraavassa luvussa käsitellään tutkimuksen eettisyyteen ja luotettavuuteen liittyviä periaatteita ja heijastetaan niitä tutkijan omaan toimintaan opinnäytetyön teossa.

Etiikka on aina mukana tilanteissa, jossa ihminen pohtii suhtautumistaan omiin ja toisten tekemisiin. Se on osana arkista elämää silloin, kun ihminen miettii sitä, mitä voi sallia, mitä ei ja miksi. Eettisellä ajattelulla tarkoitetaan sitä, että ihmisellä on kykyä pohtia niin omien kuin yhteisöjenkin arvojen kautta sitä, mikä on oikein tai väärin. Eettisten normien ja lakien tunteminen auttaa konkreettisten ratkaisujen tekemisessä, mutta tutkimusta tehdessä tutkija itse kantaa vastuun tehtävistä ratkaisuista ja valinnoista. (Kuula 2006, 21.)

Käsitteenä tutkimusetiikka voidaan rajata koskemaan vain tieteen sisäisiä asioita, jolloin esimerkiksi tutkittavien kohtelu ja tieteen ja yhteiskunnan väliset suhteet määritetään tieteen etiikkaan kuuluviksi. Tutkimusetiikka voidaan määritellä myös tutkijoiden ammattietiikaksi, johon voidaan sisällyttää eettiset periaatteet, normit, arvot ja hyveet. Ammattietiikan näkökulmasta tutkimusetiikan normit voidaan jakaa kolmeen pääryhmään, joita ovat totuuden etsimistä ja tiedon luotettavuutta ilmentäviin normeihin, tutkittavien ihmisarvoa ilmentäviin normeihin sekä tutkijoiden keskinäisiä suhteita ilmentäviin normeihin. Ensimmäinen normi, eli totuuden etsimistä ja tiedon luotettavuutta ilmentävä normi, ohjaa tutkijaa noudattamaan tieteellisen tutkimuksen menetelmiä sekä esittämään tutkimuksessaan luotettavia tuloksia. Myös aineiston keruu, käsittely ja arkistointi liittyvät olennaisesti tähän normiin. Toinen normi, ihmisarvoa ilmentävä normi korostaa tutkittavien itsemääräämisoikeuden kunnioittamista. Kolmas normi tutkijoiden keskinäisistä suhteista vahvistaa tieteen yhteisöllisyyttä, jossa olennaista on toisten tutkijoiden työn huomioiminen ja kunnioittaminen. (Kuula 2006, 23–24.)

Opinnäytetyössä tutkimusetiikan normit ohjaavat tutkijaa toimimaan eettisesti oikealla tavalla. Tutkittavien itsemääräämisoikeus tulee esiin vapaaehtoisuudella osallistua tutkimukseen. Aineiston keruu ja käsittely onnistuvat eettisten periaatteiden mukaan, huomioiden tutkittavien anonymiteettin pysymisen. Kolmas normi toisten tutkijoiden työn huomioimisesta ja

kunnioittamisesta tulee esiin opinnäytetyön tietopohjassa sekä aiempien tutkimusten tarkastelussa.

Tutkimusetiikan normijaottelun lisäksi sitä voidaan jäsentää myös sen mukaan, mitä toiminta-alueita tai kohteita tarkastellaan. Tutkimusetiikan voidaan katsoa koskevan aineiston hankintaan ja tutkittavien suojaamiseen liittyviin kysymyksiin. (Kuula 2006, 24–25.) Opinnäytetyössä tutkittavat pysyvät täysin anonyymeinä, sillä tutkija ei ole suoraan yhteydessä haastateltaviin. Myöskään mitään henkilötietoja ei tule esiin missään vaiheessa tutkimusta. Tutkimuksessa tärkein tavoite on selvittää blogikirjoittamisen merkitystä kirjoittajalle, ei sitä, kuka kirjoittaa blogia.

Tutkimuksen luotettavuuteen liittyy olennaisena hyvä tieteellinen käytäntö, johon muun muassa sisältyy rehellisyys, huolellisuus ja tarkkuus tutkimuksen teossa sekä tulosten arvioinnissa ja julkaisemisissa. Tutkimuksessa on myös hyvän tieteellisen käytännön mukaista, että tutkimus on suunniteltu, toteutettu ja raportoitu yksityiskohtaisesti. (Kuula 2006, 34–35.) Tutkijan mielenkiinto blogikirjoittamista kohtaan herätti opinnäytetyön idean kirjoittamisen merkityksestä. Leijonaemojen blogia tutkija on lue- nut jo useamman vuoden ajan ja kirjoitukset ovat mieleenpainuvia. Tutkija oli yhteydessä Leijonaemoihin ja kertoi idean opinnäytetyön tekemisestä. Tutkimuksen aihe ja prosessin aikataulu esiteltiin heille ja sen jälkeen pyydettiin tutkimuslupa. Leijonaemot toimivat sähköpostin välittäjänä tutkitaville, joten tutkija ei itse ole yhteydessä haastateltaviin. Sähköpostin välityksellä laitetussa kirjoituspyyntö kirjeessä tutkija ilmoittaa omat yhteystiedot, mikäli joku tutkittava haluaa olla suoraan yhteydessä opinnäytetyön tekijään. Näin haastateltavilla on mahdollisuus myös saada itse lisätietoa opinnäytetyöstä, jolloin myös tutkimuksen avoimuus ja rehellisyys mahdollistuvat.

8 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Tuloksissa nousi esiin kolme pääteemaa blogikirjoittamisen merkityksestä kirjoittajalle. Pääteemojen alle on jaoteltu kaksi alateemaa selventämään tuloksia. Tutkimustulokset koostuvat kuudesta kirjoituksesta. Kirjoituspyyntöön oli listattu viisi haastattelukysymystä, jotka rajasivat kirjoittamista. Tutkimuskysymyksenä oli blogikirjoittamisen merkitys kirjoittajalle. Teemat esitellään taulukon 1 avulla. Taulukossa kolme ylintä riviä muodostuvat pääteemoista, joiden jokaisen alla on kaksi alateemaa.

Taulukko 1. Tutkimusaineiston analysoinnin tuottamat teemat

Epäkohdat esille	Terapiaa itselle	Tunteiden esille tuominen
Erityislapsiperheiden äänen esille tuominen	Ajatusten jäsentäminen	Positiivinen tunne
Tapa vaikuttaa	Helpotusta omaan oloon	Negatiivinen tunne

8.1 Epäkohdat esille

Tutkimuksen mukaan blogikirjoittajat haluavat ottaa kantaa kirjoituksiin yhteiskunnallisesti ja vaikuttaa asioihin, jotka koskevat erityislapsiperheitä. Kirjoittavat haluavat tuoda esille epäkohtia sekä puuttua ajankohtaisiin asioihin ja asenteisiin. Epäkohtien esille tuominen näkyi yhtä tekstiä lukuun ottamatta kaikissa kirjoituksissa ja joissakin kirjoituksissa moneen otteeseen.

8.1.1 Erityislapsiperheiden äänen esille tuominen

Blogikirjoituksissaan kirjoittajat haluavat tuoda esille erityislapsiperheiden arkea. He haluavat ottaa myös kantaa epäoikeudenmukaiseen kohteluun kirjoittamisella ja asian esille tuomisella. Yksi kirjoittajista tuo myös esille halun kirjoittaa sen takia, että ihmiset muistaisivat arvostaa asemaansa terveen lapsen kanssa. Seuraavista sitaateista huomaa, kuinka erityislapsiperheiden äänen esille tuominen on tärkeää blogin kirjoittajille.

Haluan myös tuoda esille valtaväestölle mitä elämä on erityislapsen kanssa.

Liityttyäni Leijonaemoihin ja luin blogia ja löysin sisältäni tarpeen osallistua erityisarjen esille tuomiseen. Tavallinen yleisö kun ei siitä juurikaan tiedä niin blogi on hyvä tapa kertoa mitä se on.

Ehkä sitä haluaa, että he ymmärtäisivät arvostaa sitä, kuinka onnellisessa asemassa he ovat, kun lapsi on terve.

Blogikirjoituksella otetaan kantaa myös siihen, että kirjoittamisella on mahdollista saada ääni kuuluviin myös päättäjien tasolla.

Olen huomannut, että moni asioista päättävä taho, seuraa Leijonaemojen blogia.

Viisi kirjoittajaa toi selvästi esille yhtenä syynä kirjoittamiselle sen, että he haluavat tuoda erityislapsiperheiden äänen kuuluviin blogissa. Yhdessä kirjoituksessa painotus on enemmän siinä, että kirjoittaminen on hänelle itselleen tarpeenmukaista oman jaksamisen kannalta.

8.1.2 Tapa vaikuttaa

Tuloksissa ilmeni, että blogin kirjoittaminen on vaikuttamisen mahdollisuus. Blogissa tuodaan esille itselle tärkeitä asioita ja pyritään vaikuttamaan blogin lukijoihin. Alla olevista sitaateista on huomattavissa vaikuttamisen mahdollisuus ja epäkohtien esille tuominen julkisuuteen. Blogitekstit ovat usein hyvin suorasanaisia, eikä niissä arkailla sanoa asiaa sen todellisessa luonteessa.

Blogi on myös hyvä tapa tehdä vaikutustyötä ja tuoda epäkohtia esille.

Kirjoitan myös silloin kun koen, että erityislapsiperheitä kohdellaan väärin tai epäoikeudenmukaisesti ja haluan kirjoituksella vaikuttaa asioihin.

Blogiin kirjoittaminen mahdollistaa ajankohtaisiin asioihin ja asenteisiin puuttumisen, joka on yhteiskunnassa tässä tilanteessa todella tärkeää.

Joskus se on kuin media eli tapa vaikuttaa suureen yleisöön.

Viisi kuudesta haastatteluvasta toi esille vaikuttamisen merkityksen haastattelukysymykseen miksi kirjoittaa blogia. Kuten toisesta sitaatista on luettavissa, kirjoittaja haluaa tuoda blogikirjoittamisella esille kaikki ne epäkohdat, jotka vaikuttavat häneen ja perheensä elämään. Kirjoittavat myös selkeästi kokevat, että blogilla on mahdollisuus vaikuttaa muihin ihmisiin ja heidän mielipiteisiinsä.

8.2 Terapiaa itselle

Yhtenä haastattelukysymyksenä oli, että miksi kirjoitat blogia. Vastauksissa tuli ilmi, että kirjoittamista pidetään terapiamuotona itselle. Pääteema on jaettu kahteen alateemaan, jotka nousivat haastatteluaineistosta esille. Kaksi alateemaa ovat, että kirjoittaminen auttaa jäsentämään ajatuksia ja se tuo helpotusta omaan olotilaan. Haastatteluaineistossa on puhuttu kirjoittamisen tärkeydestä terapiamuotona ja tuotu terapia sanana esille sitaateissa moneen otteeseen, joten siitä syystä myös tämän pääteeman otosikoksi muodostui terapiaa itselle.

8.2.1 Ajatusten jäsentäminen

Viisi haastateltava kirjoitti, että blogikirjoittamisella he saavat omia ajatuksia selvemmäksi ja kirjoittaminen auttaa pukemaan ajatuksia sanoiksi. Seuraavissa sitaateissa tulee esille ajatusten jäsentäminen.

Se on itselleni tapa käsitellä ja jäsentää asioita.

Kirjoittaminen on oma henkireikäni, pukee omia ajatuksia ja tunteita tekstin kautta sanoiksi, auttaa myös itseä ymmärtämään omia ajatuksia.

Oma kirjoittaminen on terapeuttista ja auttaa myös jäsentämään ajatuksiani.

Yksi haastateltava kirjoitti, että kirjoittaminen on hänen tapansa käydä asioita läpi ja kirjoittaminen auttoi häntä selviämään haastavasta elämäntilanteesta keskosena syntyneiden kaksosvauvojen kanssa.

Kirjoittaminen on minun tapani käydä asiat läpi, minun ikkoma terapiani.

Kuten sitaateista on huomattavissa, terapia sanan käyttö on vakiintunut kirjoittajien keskuudessa blogikirjoittamisen tärkeydestä heille itselleen.

8.2.2 Helpotusta omaan oloon

Haastateltavat toivat esiin oman olotilan helpottamisen kirjoittamisen avulla. Yksi vastaaja kertoi, että kirjoittaminen on osa ammattia ja sen merkitys on suuri myös siitä syystä. Alla olevasta kahdesta sitaatista on huomattavissa se, kuinka kirjoittaminen tuo helpotuksen omaan olotilaan oli kyse sitten surullisesta tai iloisesta asiasta.

Kirjoittaminen on tärkeää, se helpottaa omaa oloani.

Oman ilon tai oman harmin saa pois päältä kun sen laittaa paperille.

Yksi kertoi kirjoituksessaan, että oli aiemmin ennen Leijonaemojen blogia kirjoittanut omaa blogia omalla nimellään puolentoista vuoden ajan, mutta lopettanut sen, sillä ihmiset tunnistivat hänet pienessä kaupungissa. Kuitenkin tarve kirjoittaa ja purkaa omia pelkoja jäi ja hän siirtyi kirjoittamaan Leijonaemojen blogia nimimerkin turvin.

Lukijoita oli parhaimmillaan yli 1000 päivässä ja kirjoittaminen auttoi minua selviämään.

Yllä oleva sitaatti kertoo siitä, kuinka blogikirjoittaja kirjoitti ennen omaa blogia ja lukijoita oli todella paljon. Kuitenkin hän päätyi kirjoittamaan Leijonaemojen blogia, sillä sitä saa kirjoittaa niin, ettei oma nimi näy teksteissä ja tunnistettavuus on tällöin vaikeampaa.

8.3 Tunteiden esille tuominen

Haastattelukysymyksistä yhtenä kysymyksenä oli mitä tunteita kirjoittaminen herättää. Tutkimuksessa ilmeni sekä positiivisia että negatiivisia tunteita ja kaksi vastaaja toi esiin sen, että tunteettomana tai hyvällä tuulella he eivät saa aikaan parhaita tekstejä vaan kirjoittaminen onnistuu vahvojen tunteiden vallassa tai ärtyneenä.

Kirjoitan blogia monesti hetken mielijohdeesta tietynlaisten vahvojen tunteiden vallassa, iltaisin, öisin, tai kun lapseni on sairaalassa.

Riippuen aiheesta kirjoittaminen herättää aika erilaisia tunteita. Uupumusta, iloa ja surua.

Yllä olevat sitaatit avaavat hyvin sitä, kuinka tunnetasolla blogikirjoittamisella on suuri merkitys. Aineistosta tuli ilmi se, että kirjoittaa voi hyvällä tai huonolla tuulella ja vaikka kirjoittamisesta voi tullakin myös uupunut tai surullinen olo, sitä kuitenkin pidetään merkityksellisenä.

8.3.1 Positiivinen tunne

Kirjoittajat kuvailivat positiivisia tunteita kirjoittamisesta ja ylipäänsä kirjoittamisen olevan tunteikas prosessi. Alla olevat sitaatit vahvistavat tuloista siitä, että kirjoittaminen on tunteikasta työtä.

Se on tunteikasta, joskus aiheuttaa valtavaa riittämättömyyden tunnetta, kun ei voi muuten vaikuttaa, joskus taas suurta vaikuttamisen mahdollisuuden tuntua.

Se rauhoittaa, sinne saa purettua ne tunteet.

Useinmiten toimintaa ohjaa tunne. Sen etumerkki voi olla mikä vaan.

Kirjoituksissa puhuttiin tunteikkaasta kirjoittamisesta ja niistä selkeästi heijastui se, että kirjoittaminen on heille ehdottoman tärkeää tunteiden suhteen.

8.3.2 Negatiivinen tunne

Kirjoittajat toivat vähemmän esille negatiivisia tunteita kirjoittamisesta. Vain yksi kuvaili negatiivisia tunteita selvästi, mutta hän kirjoitti, että silloin hän saa parhaimmat tekstit aikaan. Toinen kirjoittaja puhui tunteettomana kirjoittamisesta. Kuten alla olevista sitaateista huomaa, kirjoittaminen onnistuu myös huonolla tuulella ja toimii tällöin hyvänä huonon olon purkamiskeinona.

Huonolla tuulella tai oikein ärtyneenä kirjoittaminen toimii pään tuuletuskanavana ja näppis ukkosenjohtimena, hyvällä tuulella harvemmin saa niitä parhaita tekstejä edes.

Tunteettomana kirjoittaminen ei onnistu, mutta liian suurten tunteiden vallassa se on vaikeaa.

Yksi kirjoittaja toi esiin myös sen, että enemmän tunteita herättää toisten tekstien lukeminen, mutta ei eritellyt selvemmin millaisia tunteita. Aineistosta ei noussut esiin, että miten haastateltavat kokevat muiden tekstien lukemisen tai kuinka paljon he lukevat muiden tekstejä. Myöskään blogien kommentointia ei tuotu esille tunteisiin liittyvissä asioissa.

9 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä luvussa tehdään johtopäätöksiä tutkimuksen tulosten perusteella sekä peilataan niitä teoriaperustaan ja aiempiin tutkimuksiin. Mikä merkitys blogikirjoittamisella on kirjoittajalle?

9.1 Kirjoittamisen terapeuttinen vaikutus

Kuudesta tutkimukseen osallistuvasta blogikirjoittajasta viisi kertoo, että kirjoittamisella he saavat omia ajatuksia selvemmäksi ja kirjoittaminen auttaa heitä itseään pukemaan ajatuksia sanoiksi. Yksi vastaaja puhuu suoraan kirjoittamisesta terapiana itselleen. Vastaajat puhuvat kirjoittamisesta, että se on ajatusten jäsentämistä ja helpotuksen tuomista omaan oloon. Tutkimuksen haastatteluaineistossa nousi esiin monesti sana terapia, ja siksi se on otettu tässä opinnäytetyössä yhdeksi pääteemaksi.

Tutkimuksen tulokset ovat linjassa kahden aiemmin esitellyn gradun tulosten kanssa. Partasen (2012) tutkimustuloksissa ilmenee, että kirjoittaminen auttoi kirjoittajaa itseään käsittelemään lapsettomuuden aiheuttamaa kriisiä ja Parviaisen (2009) gradun tuloksissa esiin nousee, että blogiin ja keskustelupalstoihin kirjoittamista voi pitää terapeuttisena. Parviaisen gradun tuloksissa on lähestulkoon identtiset tulokset opinnäytetyön tulosten

kanssa. Tuloksissa ilmenee, että adoptiota odottavat ovat saaneet kirjoittamisesta ja lukemisesta helpotusta sekä mieltä painaviin asioihin selvitystä.

Blogin kirjoittamisen vaikutusta oman oloon helpottavana, ajatuksia jäsentämänä ja terapeuttisena muotona voidaan siis pitää merkittävänä. Leijonaemojen blogikirjoittajat kirjoittavat ennen kaikkea blogia itselleen helpottaakseen omaa olotilaansa ja auttaakseen pukemaan ajatuksiaan sanoiksi.

9.2 Kirjoittamisella otetaan kantaa asioihin

Tutkimuksen tuloksissa suuressa merkityksessä on se, että blogikirjoittamisella halutaan vaikuttaa yhteiskunnallisella tasolla ja tuoda esille niitä epäkohtia, jotka vaikuttavat erityislapsiperheisiin. Kirjoituksilla halutaan puuttua ajankohtaisiin asioihin ja asenteisiin. Epäkohtien esille tuominen näkyy viidessä kirjoituksessa ja osassa kirjoituksissa asia mainitaan toistamiseen.

Opinnäytetyön tulos on eroava aiemmin tehtyjen tutkimusten kanssa blogikirjoittamisesta. Kummassakaan aiemmin tehdyssä pro gradu-tutkielman tuloksissa ei tule ilmi, että niillä haluttaisiin ottaa kantaa yhteiskunnallisesti asioihin tai että, blogissa olisi tarkoituksena tuoda esille epäkohtia.

Eroavaisuus on merkittävä, sillä kaikki kolme tutkimusta liittyvät samankaltaisiin blogeihin. Kaikissa blogeissa käsitellään lapsia, eri näkökulmista tosin. Leijonaemojen blogeissa kirjoituksen kohteena ovat erityistä tukea tarvitsevat lapset, Partasen (2012) tutkimuksen kohteena olivat blogit, jotka käsittelevät tahattomasti lapsettomia naisia ja Parviaisen (2009) blogit koskettivat lapsen adoptiota. Tuloksena voidaan pitää, että Leijonaemojen blogikirjoittamisella halutaan selkeästi tuoda esiin epäkohtia, vaikuttaa asioihin ja puuttua ajankohtaisiin asioihin, mitä yhteiskunnassa tapahtuu. Leijonaemojen blogissa kirjoituksilla halutaan tuoda esiin, millaista on arki erityistä tukea tarvitsevan lapsen kanssa.

Blogikirjoittaminen on nykypäivänä tärkeässä roolissa ja se on noussut yhdeksi kanavaksi yrittää vaikuttaa päättäjiin ja ottaa kantaa yhteiskunnassa tehtäviin päätöksiin. Tästä esimerkkinä voidaan pitää Leijonaemojen blogitekstiä, jossa Marja Kaitaniemi (2017) on ottanut kantaa kirjoituksellaan siihen, kuinka Helsinki on tiukentanut omaishoidon saamisen kriteereitä sillä tavalla, että se ajaa lapsen omaishoitajat mahdollittomaan tilanteeseen. Leijonaemot ry otti vahvasti kevään aikana kantaa Helsingin omaishoidon saamisen kriteereihin sosiaalisessa mediassa. Toisessa blogitestissä asiaan on jälleen palattu Helsinki-päivän tiimoilta. Tekstissä tuodaan esille se, millainen voima some-kirjoittamisella on. Julkisen kirjoittamisen avulla toukuussa 2017 sote-lautakunta oli tehnyt päätöksen, jossa vuoden 2016 kriteerit otetaan käyttöön ja omaishoitajat saivat huokaista helpotuksesta.

Kuitenkin vain hetkeksi, sillä tilanne oli jälleen kääntynyt huonompaan suuntaan omaishoitajien kannalta. Väistyvä kaupunginhallituksen puheenjohtaja oli käyttänyt otto-oikeuttaan ja mitätöinyt päätökset, joten kantaa ottaminen kirjoittamisen ja somen avulla tulee varmasti jatkumaan. (Villman 2017.)

9.3 Kirjoittamiseen liittyvät tunteet

Tunteiden esille tuominen blogikirjoittamisessa näkyy vain Parviaisen (2009) tuloksissa. Gradun tuloksissa ilmenee, että internet-tekstien avulla kirjoittajat ovat huomanneet, että kaikki tunteet ovat sallittuja mieltä painaviin asioihin.

Tässä tutkimuksessa yhtenä haastattelukysymyksenä oli mitä tunteita kirjoittaminen herättää sinussa ja varmasti se on syy, miksi tunteiden merkitystä käsitellään paljon vastauksissa. Tutkimuksessa ilmenee, että kirjoittamisella on sekä positiivisia että negatiivisia tunteita. Tunteiden kuvauksissa käytetään esimerkiksi sanoja vahva tunne, ärtymys, ilo, suru, uupumus, riittämättömyyden tunne, vaikuttamisen mahdollisuus. Kirjoittamisen kuvaillaan olevan tunteikas prosessi.

Voi olla, että Parviaisen (2009) ja Partasen (2012) tehdyissä pro gradu-tutkielmissa tunteiden esille tuleminen tuloksissa ei ole niin ilmiselvää, sillä tutkimuksen aineiston keruutapa on molemmissa ollut erilainen, kun tässä opinnäytetyössä. Tässä tutkimuksessa haastateltiin suoraan kirjoittajia, kun taas gradun aineistot on kerätty perehtymällä blogiin ja kommenttipalstaan.

Tämän tutkimuksen osalta kirjoittamisen merkitystä omien tunteiden esille tuomisena voidaan pitää merkityksellisenä. Tuloksista selkeästi huomaa, että kirjoittamisen merkitys on ehdottoman tärkeää, tunteikasta prosessia.

9.4 Tilanteessa ei olla yksin

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos määrittelee vertaistuen yhteiseksi tekijäksi sen, että se liitetään johonkin elämäntilanteeseen tai ongelmaan, johon ihminen tarvitsee tukea ja apua sekä toisten ihmisten kokemuksia. Huuskonen (2010, 73) kirjoittaa, että blogi on päiväkirja, jossa tekstit palvelevat kokemusten vaihtoa sekä samaistumista. Myös aiemmin esitellyissä tutkimuksissa, niin opinnäytetöissä kuin graduissa, vertaistuen merkitys on ollut merkittävää, olipa se sitten missä muodossa tahansa.

Tutkimuksen haastattelukysymyksissä ei ollut suoraan kysytty vertaistuen saamiseen tai sen antamiseen liittyvää kysymystä. Yhdessä haastattelussa vertaistuki on kuitenkin otettu esille.

Voin merkitä tapahtumia ja tunteita talteen. Voin jakaa niitä muiden kanssa, saada välillä myötätuntoa ja myötäintoa.

Jos kirjoitus leviää siitä saa iloa.

Vain yhdessä haastattelussa vertaistuen muoto on tuotu esiin. Sama haastateltava myös kirjoitti, että hän myös lukee muiden kirjoituksia. Kuitenkin tämän opinnäytetyön tuloksissa vertaistuen merkitys jää vähäiseksi. Kuu-desta vastauksesta vain yksi kirjoittaja tuo esille kirjoittamisen merkityksen siinä, että tekstejä voi jakaa muiden kanssa ja niistä voi saada myötätuntoa.

Vertaistuen merkityksen esille tuomisen vähyyttä tuloksissa voi selittää myös se asia, että Leijonaemojen blogitekstien kommentointi on hyvin vähäistä. Tekstejä kommentoidaan vähänlaisesti ja pääosin ei yhtään. Tutkit- taessa kommentointia vuoden 2017 aikana blogikirjoituksia oli julkaistu 3.7.2017 mennessä yhteensä 33 kappaletta ja niiden alla oli yhteensä las- kettuna vain 38 kommenttia. Joissakin teksteissä kommentteja oli yli viisi ja useassa tekstissä kommentteja ei ollut yhtään. Vastaavasti esimerkkinä kerrottakoon, että suosittua Lähiömutsi blogia kommentoidaan yhtä kirjoin- tusta kohden noin 10-30 kommentilla (Suomen blogimedia 2017).

Tämän opinnäytetyön tuloksista voidaan siis päätellä, että vertaistuen an- taminen tai sen saaminen ei ole merkitsevässä asemassa blogin kirjoitta- misessa vastaajille.

10 POHDINTA

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää blogikirjoittamisen merkitystä kirjoittajalle. Tutkimus tehtiin Leijonaemot-yhdistykselle ja siinä haastatel- tiin sähköpostin välityksellä kuutta Leijonaemojen blogin kirjoittajaa. Opin- näytetyön idea lähti tutkijan omasta mielenkiinnosta blogikirjoittamista kohtaan etenkin lukijan roolissa. Leijonaemojen blogin tekstit ovat hyvin koskettavia, joka herätti kiinnostuksen tutkia kirjoittamisen merkitystä. Myös Leijonaemot yhdistyksenä on jo pitkään herättänyt tutkijan mielen- kiinnon erityislapsiperheiden asioiden esille tuojana.

Opinnäytetyö lähti käyntiin loppupalvesta 2016, jolloin opinnäytetyön idea esitettiin opettajille. Leijonaemot-yhdistys lähti heti mukaan opinnäyte- työn työelämäyhteistyöksi ensimmäisen sähköpostiviestin jälkeen. Opin- näytetyö eteni kokonaisuudessaan hyvässä ja tavoitellussa aikataulussa ja suurimmilta vastoinkäymisiltä vältyttiin. Tutkimuksen haastattelutavaksi valikoitui sähköpostiviesti oikeastaan kahdesta syystä. Sähköpostiviesti on helpohko ja nopea haastattelumuoto eikä materiaalia tarvitse litteroida. Toinen syy sähköpostiviestin valitsemiselle oli se, että materiaali haluttiin

kirjallisesti, jolloin siinä näkyisi haastateltavien kirjoittamistaito, kuten blogiteksteissä näkyy. Työelämäyhteistyö toimi sähköpostin välittäjänä molempiin suuntiin ja tämä toimi myös hyvin. Muutamaa vastausta jouduttiin kuulemma hiukan muistuttelemaan, mutta kuitenkin vastaukset saatiin aikataulussa ja työ eteni sovitusti. Alun perin tutkija tavoitteli neljää blogikirjoittajaa haastateltavaksi, joten kuuden vastauksen saaminen oli iloinen asia ja kasvattaa tutkimuksen tulosten merkittävyyttä.

Tutkimuksen tuloksena saatiin kolme pääteemaa, jotka ovat merkittäviä ja osittain myös toisista tutkimuksista poikkeavia. Opinnäytetyön tutkimukselle asetti hieman haastetta se, ettei samankaltaisesti tehtyä tutkimusta löydetty. Tähän oppinäytetyöhön liitin kaksi gradukirjoitusta, joissa blogikirjoittamista oli tutkittu. Tutkimuksissa näkökulma oli kuitenkin erilainen. Tässä opinnäytetyössä lähestymistapa oli haastatella kirjoittajia ja saada näin kirjoittamisen merkitys esille. Tässä tavoitteessa onnistuttiin hyvin ja kirjoittamisen merkitys saatiin esille. Toisaalta taas juuri tämä erilainen näkökulma tutkimukselle nostaa tämän opinnäytetyön arvoa, sillä tämän kaltaista tutkimusta ei ole löytynyt.

Opinnäytetyön teoriaosuudessa isossa osassa oli vertaistuki ja sen eri muodot. Myös yhdeksi tavoitteeksi tutkimukselle oli asetettu mahdollisen vertaistuen merkityksen esille tuleminen. Vertaistuen merkitys jäi kuitenkin tämän opinnäytetyön tutkimustuloksissa vähäisiksi. Vain yksi vastaaja kirjoitti vastauksessaan, että tekstejä voi jakaa muiden kanssa ja niistä voi saada välillä myötätuntoa ja välillä myötäintoa. Samainen vastaaja kirjoitti myös siitä, kuinka kirjoituksen leviämisestä saa iloa. Muut vastaajat eivät tuoneet esille vertaistukea missään muodossa. Voisiko tähän syynä olla se, ettei haastattelukysymyksissä tuotu vertaistukea millään tavalla esille, sen antamista tai saamista kirjoittamisella? Muissa aiemmin tehdyissä blogiin liittyvissä graduissa tämä oli kuitenkin merkittävässä roolissa.

Tutkimuksen tulosten analyysivaiheessa heräsi myös mielenkiinto siihen, että vain yksi vastaaja toi esiin sen, että Leijonaemojen blogia voi kirjoittaa nimimerkin turvin. Yhtenä haastattelukysymyksenä olisi voinutkin olla mielenkiintoista kysyä, kirjoittaako nimimerkin turvin. Myös tässä voisi olla ajatusta toiseen tutkimukseen tutkia blogikirjoittamista nimimerkillä. Mitä asioita silloin nousee esille, kun voi kirjoittaa niin, ettei oma nimi näy teksteissä? Olisi mielenkiintoista tehdä myös tutkimus yhteiskunnallisesta hyödyistä blogikirjoittamisella. Kuinka paljon ja millä tavoin blogikirjoittamiselle voi vaikuttaa yhteiskunnallisesti ja antaako kirjoittaminen jotakin konkreettista hyötyä? Tai vastaavasti kuinka paljon päättäjät ottavat huomioon sosiaalisessa mediassa olevia kannanottoja ja kirjoituksia?

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää blogikirjoittamisen merkitystä kirjoittajalla ja tavoitteessa onnistuttiin hyvin. Esiin nousi kolme pääteemaa kirjoittamisen merkityksestä. Yhteistyökumppanille opinnäytetyön tulokset ovat myös merkittäviä, sillä tulokset osoittavat, että blogikir-

joittaminen on merkittävää kirjoittajille itselleen ja toimii heille yhtenä terapiamuotona. Kirjoittaminen on myös ajasta ja paikasta riippumatonta, jolloin se tarjoaa mahdollisuuden purkaa tunteja aina silloin kun itselle sopii, toisin kuin erilaiset aikaan ja paikkaan sovitut vertaistukiryhmät. Tulevaisuudessa blogin kirjoittaminen tulee varmasti säilymään ja nostamaan vielä enemmän asemaansa yhtenä terapian muotona. On myös mielenkiintoista seurata, kuinka paljon tulevaisuudessa erilaisilla blogeilla pyritään vaikuttamaan yhteiskunnallisesti tehtäviin päätöksiin.

Ammatillisesta näkökulmasta opinnäytetyötä voidaan pitää merkittävänä tulosten valossa siitä syystä, että sosiaaliseen mediaan kirjoittamista voidaan pitää todella tärkeänä itselle, kuten aiemmin on noussut esiin, terapiamuotona itselle. Tulevaisuudessa tietotekniikan käyttöä voisi edelleen lisätä ammatillisesti. Blogikirjoittaminen, kuten muukin sosiaalisen median käyttö on ajasta ja paikasta riippumatonta ja se tulisi huomioida yhtenä väylänä tarjota ammatillista apua. Kuten jo nyt on huomattavissa nykypäivänä, tietotekniikka tulee varmasti olemaan merkittävässä roolissa kaikissa asioissa tulevaisuuden saralla ja sosiaalialan viitekehyksessä tietotekniikan avulla tarjottavassa palveluissa on varmasti vielä paljon kehitettävää.

Erilaiset kasvatusten tarjottavat vertaistukiryhmät pitävät varmasti myös tulevaisuudessa paikkansa, mutta sen rinnalle on nousemassa entistä enemmän verkossa tarjottava apu. Kiireen keskellä verkossa tarjottava apu on tuomassa uudenlaisen väylän, joka on riippumatonta päivästä ja ajasta. Tätä väylää tulisi myös sosiaali- terveysalalla huomioida entistä enemmän.

LÄHTEET

Aalto, M., Heinonen, V., Kantoluoto, S., Lehtomäki, R., Lähdemäki, T., Paganus, J., Salonen, M. (toim.) & Lonka, K. (2015). *Leijonaemojen tarinat-Kasvu erityislapsen vanhemmaksi*. 2.painos. Tallinna: Printon.

Block-Haukijärvi, K. (2014). *Vertaistukiryhmän merkitys erityislasten äideille*. Opinnäytetyö. Hoitotyön koulutusohjelma. Satakunnan ammattikorkeakoulu. Haettu 8.5.2017 osoitteesta <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201405096772>

Grundström, J. (2017). Opinnäytetyön tutkimussuunnitelma liitteenä. Sähköpostiviesti tekijälle 25.4.2017.

Hirsijärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (2015). *Tutki ja Kirjoita*. 20. painos. Porvoo: Bookwell Oy

Hirsijärvi, S & Hurme, H. (2010). Tutkimushaastattelu. *Teemahaastattelun teoria ja käytäntö*. Tallinna: Raamatutrukikoda.

Huuskonen, P. (2010). Vertaistukea verkossa. Teoksessa J. Holm, P. Huuskonen, O. Jyrkämä, S. Karnell, A. Laimio, I. Lehtinen, T. Myllymaa & J. Vah-tivaara (toim.) *Vertaistoiminta kannattaa*. Asumispalvelusäätiö ASPA, 71-79.

Hänninen, V. (2015). Narratiivisen tutkimuksen käytäntöjä. Teoksessa J. Aaltola & R. Valli (toim.) *Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin*. 4.painos. Juva: Bookwell Oy, 168–184.

Jyrkämä, O. (2010). Vertaistukiryhmä käyntiin! Teoksessa J. Holm, P. Huuskonen, O. Jyrkämä, S. Karnell, A. Laimio, I. Lehtinen, T. Myllymaa & J. Vah-tivaara (toim.) *Vertaistoiminta kannattaa*. Asumispalvelusäätiö ASPA, 25–49.

Kaitaniemi, M. (2017). Helsinki säästää omaishoidosta ja se tulee kalliiksi. Blogijulkaisu 28.4.2017. Haettu 3.7.2017 osoitteesta <https://leijonaemojenblogi.wordpress.com/page/2/>

Kehitysvammaisten Tukiliitto ry (2016). YK:n vammaissopimus. Haettu 5.5.2017 osoitteesta <http://www.kvtl.fi/fi/lakineuvonta/ykn-vammaissopimus/>

Kinnunen, T. (2006). *Vertaistuki erityislasten vanhempien voimavarana*. Pro gradu –tutkielma. Kasvatustieteen laitos. Jyväskylän yliopisto. Haettu 14.3.2017 osoitteesta https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/8787/URN_NBN_fi_jyu-2006372.pdf?sequence=1

Kilpi, T. (2006). *Blogit ja bloggaaminen*. 1. painos. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.

Koppa (2014). Aineiston hankintamenetelmät. Kertomukset. Haettu 7.2.2017 osoitteesta <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineistonhankintamenetelmat/kertomukset>

Koppa (2016). Aineiston analyysimenetelmät. Teemoittelu. Haettu 16.3.2017 osoitteesta <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineiston-analyysimenetelmat/teemoittelu>

Korpi, R. (2014). Parempi yhdessä kuin yksin: Pienten lasten äitien kokemuksia vertaistuesta. Opinnäytetyö. Sosiaaliala. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Haettu 8.2.2017 osoitteesta <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2014061212746>

Kuula, A. (2006). *Tutkimusetiikka. Aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys*. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Laimio, A. & Karnell, S. (2010). Vertaistoiminta- kokemuksellista vuorovaikutusta. Teoksessa J. Holm, P. Huuskonen, O. Jyrkämä, S. Karnell, A. Laimio, I. Lehtinen, T. Myllymaa & J. Vahtivaara (toim.) *Vertaistoiminta kannattaa*. Asumispalvelusätiö ASPA, 9–19.

Laki rikoslain muuttamisesta 2000/531. Haettu 24.3.2017 osoitteesta <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2000/20000531#Pidp659072>

Laki sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä 2003/460. Haettu 24.3.2017 osoitteesta <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030460>

Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 1987/380. Haettu 7.4.2017 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1987/19870380>

Laki kehitysvammaisten erityishuollosta 1977/519. Haettu 5.5.2017 osoitteesta <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1977/19770519>

Laki omaishoidon tuesta 2005/937. Haettu 5.5.2017 osoitteesta <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2005/20050937>

Laki perusopetuslain muuttamisesta 642/2010. Haettu 8.5.2017 osoitteesta <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2010/20100642>

Leijonaemot (2017). Yhdistys. Haettu 11.5.2017 osoitteesta <https://www.leijonaemot.fi/fi/leijonaemot/yhdistys>

Leijonaemot (2017). Leijonaemous. Haettu 14.3.2017 osoitteesta <https://www.leijonaemot.fi/fi/leijonaemot/leijonaemous/71-leijonaemous>

Leijonaemojen blogi (n.d.) Haettu 11.5.2017 osoitteesta <https://leijonaemojenblogi.wordpress.com/>

Määttä, P. & Rantala, A. (2016). *Tavallisen erityinen lapsi. Onnistuneen yhteistyön arvoitusta ratkomassa*. 2.painos. Juva: Bookwell oy.

Me naiset (2016). Ajankohtaista- ihmiset. Touretten syndroomasta kärsivä JP: "pahimpina päivinä en uskalla lähteä kotoa". Haettu 4.7.2017 osoitteesta <http://www.menaiset.fi/artikkeli/ajankohtaista/ihmiset/touretten-syndroomasta-karsiva-jp-pahimpina-paivina-en-uskalla>

Nylund, M. & Yeung, A. (2005). *Vapaaehtoistoiminta. Anti, arvot ja osallisuus*. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Partanen, A. (2012). *Valo pimeydessä. Nettivertaisuen merkitys tahattomasti lapsettomille naisille*. Pro gradu-tutkielma. Sosiaalityön tutkinto-ohjelma. Lapin yliopisto. Haettu 9.5.2017 osoitteesta <https://lauda.ulapland.fi/bitstream/handle/10024/61433/Partanen.Anni.pdf?sequence=1>

Parviainen, H. (2009). *"Nämä tunteet on hyvä muistaa" Kirjoittaminen ja vuorovaikutus adoptiolasten odotusta käsittelevissä blogeissa*. Pro gradu-tutkielma. Taiteiden ja tutkimuksen kulttuurin laitos. Jyväskylän yliopisto. Haettu 9.5.2017 osoitteesta <http://urn.fi/URN:NBN:fi:juu-201004151532>

Puustinen, K. (2012). *Leijonaemot: Erityislaster vanhempien kokemuksia vertaistuesta*. Sosiaalialan koulutusohjelma. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Diak-Itä, Pieksamäki. Haettu 8.5.2017 osoitteesta <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2012112616613>

Rantala, I. (2015). Laadullisen aineiston analyysi tietokoneella. Teoksessa J. Aaltola & R. Valli (toim.) *Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin*. 4.painos. Juva: Bookwell Oy, 108–133.

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. (2006a). KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto (verkkojulkaisu). Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Haettu 16.3.2017 osoitteesta http://www.fsd.uta.fi/metelmaopetus/kvali/L7_3_2.html

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. (2006b). KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto (verkkojulkaisu). Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Haettu 16.3.2017 osoitteesta http://www.fsd.uta.fi/metelmaopetus/kvali/L7_2_2.html

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. (2006c). KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto (verkkojulkaisu). Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Haettu 4.5.2017 osoitteesta http://www.fsd.uta.fi/metelmaopetus/kvali/L7_3_6_4.html

Salonen, M. (2012). *Voimauttavan vertaisohjauksen käsikirja*. Leijonaemot ry. Helsinki: Leijonaemot ry.

Sosiaalihuoltolaki 1301/2014. Haettu 8.5.2017 osoitteesta <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141301#Pidp456867648>

Suomen Blogimedia (2017). Lähiömutsi. Haettu 3.7.2017 osoitteesta <http://www.mutsiavautuu.com/>

Suomisanakirja (n.d.) Sivistyssanakirja. Blogi. Haettu 16.3.2017 osoitteesta <http://www.suomisanakirja.fi/blogi>

Tekijänoikeuslaki 1961/404. Haettu 24.3.2017 osoitteesta <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1961/19610404>

THL (2015a). *Vammaispalvelujen käsikirja*. Koulumatkat ja koulukuljetus. Haettu 8.5.2017 osoitteesta <https://www.thl.fi/fi/web/vammaispalvelujen-kasikirja/lapset-perheet/kouluikainen-lapsi/koulumatkat-ja-koulukuljetus#kuljetuspalvelu>

THL (2015b). *Vammaispalvelujen käsikirja*. Vertaistuki. Haettu 18.5.2017 osoitteesta <https://www.thl.fi/fi/web/vammaispalvelujen-kasikirja/itse-naisen-elaman-tuki/vertaistuki>

THL (2017). *Vammaispalvelujen käsikirja*. Omaishoito. Haettu 5.5.2017 osoitteesta <https://www.thl.fi/fi/web/vammaispalvelujen-kasikirja/itse-naisen-elaman-tuki/omaishoito>

Tietosuoja (2010). Tietosuojavaltuutetun toimisto. Blogi, mikä se on? Haettu 22.3.2017 osoitteesta http://www.tietosuoja.fi/material/attachments/tietosuojavaltuutettu/tietosuojavaltuutetuntoimisto/oppaat/6Jfplan0Z/Blogi_mika_se_on.pdf

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2002). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Vahtivaara, J. (2010.) Kokemustieto-vertaistuesta vaikuttamiseen. Teoksessa J. Holm, P. Huuskonen, O. Jyrämä, S. Karnell, A. Laimio, I. Lehtinen, T. Myllymaa & J. Vahtivaara (toim.) *Vertaistoiminta kannattaa*. Asumispalvelusäätiö ASPA, 21–23.

Vehmas, S. (2005). *Vammaisuus. Johdatus historiaan, teoriaan ja etiikkaan*. Tampere: Tammer-Paino

Villman, C. (2017). Omaishoitajien Helsinki-päivä. Blogijulkaisu 12.6.2017. Haettu 3.7.2017 osoitteesta <https://leijonaemojenblogi.wordpress.com/>

WHO (n.d.). Health topics. Disabilities. World Health Organization. Haettu 18.5.2017 osoitteesta <http://www.who.int/topics/disabilities/en/>

KIRJE OPINNÄYTETYÖHÖN OSALLISTUVILLE

25.4.2017

Hei!

Olen Jenni Viinämäki ja opiskelen sosionomiksi Hämeen ammattikorkeakoulussa. Opinnöt ovat lähestymässä loppuaan ja nyt onkin opinnäytetyön aika. Opinnäytetyöni teen siis teille Leijonaemoille ja tutkimukseni aiheena on blogikirjoittamisen merkitys. Tutkimukseni koostuu vapaamuotoisesta kirjoitelmasta, johon toivoisinkin sinun vastaavan. Olen tehnyt viisi haastattelukysymystä, jotka rajaavat ja antavat sinulle pohjaa kirjoittamiselle. Tavoitteena on, että kirjoittaisit minulle vapaamuotoisen, blogitekstimäisen, kirjoitelman, jossa haluamallasi tavalla käsittelet haastattelukysymyksiä. Haastattelen neljää teistä blogikirjoittajista ja koostan opinnäytetyöni niiden pohjalta.

Haastattelukysymykset ovat seuraavat:

- Miten olet löytänyt Leijonaemot-blogin?
- Miksi kirjoitat blogia?
- Milloin kirjoitat blogia?
- Mitä kirjoittaminen merkitsee sinulle?
- Mitä tunteita kirjoittaminen herättää sinussa?

Toivottavasti kerkeät kirjoittamaan minulle mahdollisimman pian ja kiitos, että osallistut opinnäytetyöhöni. Voit laittaa kirjoitelman Janetille sähköpostilla ja hän välittää kirjoitelmat minulle. Jos sinulla on kuitenkin kysyttävää tai haluat tietää lisää opinnäytetyöstäni, niin ole rohkeasti yhteydessä joko suoraan minulle tai Janetille.

Ystävällisin terveisin

Jenni Viinämäki

Yhteystiedot